Školska slava Danas

SPECIJALNI DODATAK POVODOM ŠKOLSKE SLAVE SVETI SAVA

Priredila: Vesna Andrić

četvrtak, **27.** januar **2011.**

Bogoljub Lazarević, pomoćnik ministra za srednje obrazovanje

Odlažu se promene u gimnazijama?

Koliko se vodi računa o darovitim učenicima

Dobra volja i entuzijazam pojedinih nastavnika

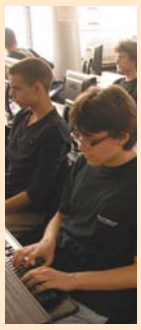

Profesor Ivan Ivić o pravcima razvoja i unapređenja kvaliteta obrazovanja u Srbiji

Najviše otpora očekujem unutar sistema

Milovan Petrović, direktor Studentskog centra „Beograd“

Brzi internet i u Studentskom gradu

Maloletničke trudnoće - tema o kojoj se ne govori

Danak neznanju i neobaveštenosti

Specijalni dodatak ŠKOLSKA SLAVA DANAS podržan je od Ministarstva kulture Republike Srbije

INTERVJU: *Žarko Obradović, ministar prosvete u Vladi Srbije*

Projekat besplatnih udžbenika nije politički

Mi u Ministarstvu prosvete bismo želeli da plate zaposlenih u obrazovanju budu veće, ali se objektivno mora voditi računa da li za to ima novca. Ograničeni smo ekonomskom situacijom u Srbiji kao posledicom svetske ekonomske krize i to limitira naše želje da se značajnije unapredi materijalni položaj zaposlenih. Naša dobra volja postoji, ali to nije stvar jednog ili dva ministarstva, već politike Vlade u oblasti kretanja zarada kao dela ekonomske politike države - kaže ministar prosvete Žarko Obradović, komentarišući zahteve sindikata prosvetnih radnika za povećanje plata u ovoj godini.

On tvrdi da je povišica od sedam odsto „nešto što je projektovano kao moguće unutar ekonomske politike Vlade Srbije za ovu godinu“.

- Problem je nastao zbog toga što je u septembru situacija izgledala drugačije i tada je na razgovorima, u kojima je učestvovao i premijer Mirko Cvetković, predloženo da prvo povećanje bude šest odsto. Potom su usledili višenedeljni razgovori sa MMF-om, lošiji poslednji kvartal i Zakon o budžetu je predvideo manju sumu. Tu je nastao uzrok problema čije posledice osećamo prethodnih dana - ističe Obradović.

● Šta će biti prioriteti u radu Ministarstva u ovoj godini?

- Donošenje tri nova zakona - o obrazovanju odraslih, o osnovnoj i o srednjoj školi, izmene Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, nastavak projekta besplatnih udžbenika, nov koncept polaganja male mature, donošenje strategije obrazovanja i nacionalnog okvira kvalifikacije. Tu je i početak projekta izgradnje i opremanja jednog broja škola iz kredita Evropske investicione banke, nastavak aktivnosti u vezi sa inkluzivnim obrazovanjem, donošenje registra nastavnika u visokom obrazovanju i uspostavljanje informacionog sistema.

● Besplatne udžbenike će naredne godine dobiti više od 240.000 učenika prvog, drugog i trećeg razreda. Da li ostajete pri nameri da se ubuduće neradni udžbenici nasleđuju?

- Apsolutno i tu nema nikakve nedoumice. Pojedini izdavači su obećali da će još za prošlu školsku godinu razdvojiti udžbenike od radnih sveski, ali to nisu uradili i pokazali su da vode računa samo o svojim interesima. Mogu da razumem, ali neću da prihvatim da se vodi računa samo o profitu. Vrlo dobro znam šta smo se dogovorili. Ako u mnogo bogatijim zemljama postoji udžbenik koji se nasleđuje i radne sveske koje se menjaju, onda to može i kod nas.

● Dakle, roditelji ne treba da brinu kako ćete rešiti spor sa izdavačima, jer će Ministarstvo prosvete obezbediti učenicima besplatne i udžbenike i radne sveske?

- Postojaće udžbenik koji će se nasleđivati najmanje tri godine, a radne sveske će se popunjavati i koristiće se u toku jedne školske godine. Gledali smo iskustva mnogih zemalja, svako čini koliko može i koliko ima novca. Želimo da kažemo učenicima: država vam daje udžbenike, tražimo od vas da vodite računa o njima, da bi ih nasledile generacije iza vas, a radne sveske slobodno popunjavajte, da ne bismo doveli u pitanje metod izvođenja nastave koji učitelji izaberu. Jer takav metod ne podrazumeva da se piše po udžbenicima, već da učenici imaju radne sveske. Država ne treba svake godine da kupuje i jedno i drugo i treće, kao što ni roditelji ne treba da izlaze u susret svim zahtevima pojedinih učitelja i nastavnika iza kojih stoje neki izdavači.

Foto: Stanislav Milojković

Odlično sarađujemo sa demokratama: Žarko Obradović

Realnost

● Više puta ste izjavljivali da ste zadovoljni što se promenila slika o prosveti. Poslednjih meseci u javnosti dominiraju priče o napadima na prosvetne radnike, pedofiliji, sindikati štrajkuju. Sve to stvara ružnu sliku o prosveti. Ili je to realnost?

- To govori da u prosveti ima stvari koje su loše i koje treba menjati. Ne možemo pobeći od Srbije kakva jeste i od pojava koje postoje, ali se ne može zaključivati na osnovu pojedinačnih slučajeva. Ali, ni pred tim slučajevima ne treba da zatvaramo oči.

● Zar nije logičnije da se besplatni udžbenici obezbeđuju samo siromašnim učenicima? Da li se iza namere da svi učenici dobiju besplatne knjige krije politička promocija?

- U procesu obrazovanja svi su ravnopravni i ovaj projekat nesumnjivo ima socijalni, ali i širi značaj. Nije korektno da se o ovom projektu govori da je politički. Ali, ako hoćete da razgovaramo na taj način, onda treba da vidimo da li se to „politički“ vezuje za mene, kao ministra koji realizuje ovaj projekat i koji apsolutno stoji iza te ideje, ili Dragoljuba Mićunovića, čiju sam ideju svesrdno prihvatio. U pitanju je državni projekat, koji i na ovaj način pokazuje da je Srbija država koja ima socijalnu odgovornost i da brine o svima. Kritika da li treba svoj deci obezbediti besplatne udžbenike postoji od početka projekta. Apsolutno sam ubeđen da treba i, na kraju krajeva, to ima više pozitivnih aspekata, da se pita struka, da se udžbenici čuvaju i nasleđuju, da se dele. Ne treba da naglašavamo da je neko siromašniji od drugih, već naprotiv, treba da pokažemo da je sistem ravnopravan prema svima. Za mene je to pokušaj diskvalifikacije celog projekta. Ali i to razumem, iza mnogih takvih diskvalifikacija se krije materijalni interes. Da li se ta politička kvalifikacija u pogledu besplatnih udžbenika može odnositi, primera radi, na Sloveniju, Ameriku, Francusku ili Hrvatsku? Da li je i tu u pitanju politika ili je u pitanju interes države da obezbedi udžbenike koji se mogu koristiti nekoliko generacija?

● Do kada lokalne samouprave imaju rok da se izjasne o predlogu racionalizacije mreže škola i šta sledi?

- Rok je polovina oktobra ove godine. Polako, ali sigurno menjaćemo stvari. Mreža škola ne odgovara demografskoj situaciji u Srbiji. U Beogradu ima škola koje rade u jednoj smeri, a recimo u Novom Parazu i u tri smene. Uspeli smo za ove dve godine da u tišini, bez velike buke, učinimo sistem efikasnijim i ekonomičnijim. Smanjili smo broj odeljenja za oko 900, jer se smanjio i broj đaka. Napravili smo takav sistem gde tražimo da se tehnološki višak prvo angažuje na nivou lokalne samouprave, zatim na nivou školskih uprava, pa tek onda, ako nema odgovarajućeg profila, da se otvori konkurs, da ne bi bilo nepotrebnog prijema. S druge strane, propisali smo broj đaka koji može

➔ *Strana II*

OBRADOVIĆ: Projekat besplatnih udžbenika nije politički

Nastavak sa strane I

biti u odeljenju. Od školske 2014-2015. godine, kada počinje finansiranje po glavi učenika, imaćemo uvezan sistem. Dve i po godine, od kako radimo ovaj posao, trudimo se da vršimo promene bez velikih potresa. Nisam siguran da svi, pa i sindikati shvataju značaj toga.

● Najavljivali ste obezbeđivanje kredita za isplatu otpremnina tehnološkim viškovima.

- Još nema konkretnih rezultata. Razgovarali smo sa Svetskom bankom da to bude jedna vrsta pomoći, ali i dokaz da smo zaista opredeljeni da sistem učinimo racionalnijim i efikasnijim. Objektivno će se pojaviti višak zaposlenih, ne samo zbog demografske situacije, već i zbog reforme srednjeg stručnog obrazovanja. Imamo procentualno limitiran broj opšteobrazovnih predmeta u odnosu na stručne, u trogodišnjim i četvorogodišnjim srednjim stručnim školama, što će objektivno dovesti do viška jednog broja zaposlenih. Sve to treba rešiti na način koji neće proizvesti negativne posledice ni po sistem, ni po ljude koji rade u obrazovanju.

● Koliko kredita ima Ministarstvo prosvete i u kojoj meri to opterećuje sistem?

- Nasledili smo određene kredite u okviru IPA projekata, ali nije reč o značajnijem novcu koji bi opterećivao državu po bilo kom osnovu. Od kada sam postao ministar uspeli smo da završimo projekat izgradnje 13 novih škola i taj kredit iznosi 25 miliona evra. Postoji i kredit Evropske investicione banke od 50 miliona evra, koji takođe relativno nije veliki u odnosu na značaj koji ima za obrazovanje. Voleo bih da država, ako se zadužuje, to čini za obrazovanje, jer je to dugoročna investicija koja doprinosi ukupnom razvoju. Iznenađuje me i nemam odgovor zašto u prethodnim godinama nije bilo značajnih izdvajanja za obrazovanje, kada je bilo para od privatizacije i kada je bilo donacija.

● Šta se pokazalo kao loše u primeni krovnog zakona i šta bi, po vašem mišljenju, trebalo menjati?

- Još se nisam uverio da postoje loše strane tog zakona. Pitanje vaspitno-disciplinskih mera za učenike je izazvalo kontradiktorne reakcije. Jedan broj nastavnika smatra da je, na način kako je to Zakon formulisao, učenik zaštićen i da ne snosi nikakve posledice za svoje ponašanje. To su pomenula i dva sindikata. S druge strane, u pojedinačnim kontaktima s nastavnicima i direktorima, dobio sam odgovor da problem nije u Zakonu, već u nespremnosti pojedinih prosvetnih radnika i škola da se s tim problemom nose. Najlakše je dati detetu ukor, izbaciti ga iz škole i problem prebaciti drugome. I primena inkluzije je vrlo ilustrativna. Bilo je povika od strane pojedinih nastavnika i direktora da smo preuranili, ali je ostao u tišini ogroman broj škola u kojima inkluzija funkcioniše normalno. Da ne pominjem škole gde se godinama unazad primenjuje inkluzivno obrazovanje i pre nego što smo ga formalno uneli u zakon. Pokazalo se da neka pitanja treba otvoriti, ali da se ne može na osnovu pojedinačnih slučajeva tvrditi da je zakon loš.

● Vidite li se na mestu ministra prosvete i u narednom mandatu?

- Sastav buduće vlade zavisiće od rezultata izbora. Odlično sarađujemo sa demokratama i naravno da je naša projekcija da postignemo odličan rezultat i da zajedno pravimo i buduću vladu. Ali ko će biti gde u vladi je, ipak, rezultat izbora i pregovora. Bilo bi nekorektno unapred govoriti bilo šta. Mi ćemo uraditi puno toga što će objektivno promeniti stanje u prosveti i sliku o prosveti, tako da će onaj ko bude došao posle nas imati dosta da radi, ali sa jasno postavljenim pravilima unutar sistema. Moj utisak je da se godinama unazad prosvetom nije ozbiljno bavilo i zato ima ovako puno praznih hodova, nerešenih situacija, pojedinačnih ponašanja i različitih interesa.

● Da li je vaša pozicija lagodnija, pošto prosveta nije resor oko koga se stranke „laktaju"?

- Utoliko je moje zadovoljstvo veće. Pokazali smo da se u prosveti može raditi i razgovarati bez političkih dimenzija.

● Ukoliko ne budete izabrani za ministra, da li nastavljate karijeru kao profesor?

- Zbog poslova u Ministarstvu već tri meseca ne stižem da napišem nekoliko desetina stranica i završim knjigu koja treba da izađe na engleskom jeziku. To je za mene izuzetno važan projekat. Mislim da će obeležiti moju naučnu karijeru. Takođe treba da završim i novi udžbenik. Ali, poenta je da uradim što više stvari i u Ministarstvu i na fakultetu.

Vesna Andrić

Sitni interesi

● Na šta ste najviše ponosni u dosadašnjem radu, a čime ste nezadovoljni?

- Ponosan sam što smo na PISA testiranju postigli bolji rezultat i što smo smanjili broj funkcionalno nepismenih. Pokazali smo da se i bez novca neke stvari mogu uraditi. Ponosan sam što su naši đaci i studenti postali promoteri, ne samo našeg obrazovnog sistema već i čitave Srbije. Nisam zadovoljan što ima slučajeva nasilja, netolerancije, pedofilije, sitnih interesa koji remete atmosferu u školama, bilo da je reč o nastavnicima ili direktorima. Nezadovoljan sam neprimerenim ponašanjem pojedinih đaka, kao i roditelja koji uzimaju sebi za pravo da znaju sve o svom detetu, samo ne koliko ono zna kad ga profesor pita, što se priča o vaspitanju ponekad svodi na priču o platama.

BEOGRADSKA BANKARSKA AKADEMIJA
FAKULTET ZA BANKARSTVO OSIGURANJE I FINANSIJE

SREĆNA ŠKOLSKA SLAVA SVETI SAVA!

Svim đacima osnovnih i srednjih škola i svim studentima.

Beogradska bankarska akademija
Fakultet za bankarstvo, osiguranje i finansije

www.bba.edu.rs

Kako će se ubuduće procenjivati stanje u obrazovanju

„Krvna slika" školskog sistema

Obuhvat učenika na različitim nivoima obrazovanja, stepen inkluzivnosti redovnih škola, stopa ponavljanja razreda i odustajanje od školovanja, broj nezaposlenih mladih, mobilnost studenata i nastavnika, vreme koje roditelji provode u pružanju podrške deci u učenju, samo su neki od indikatora, koji će ubuduće služiti za praćenje stanja u obrazovanju. Oni su sastavni deo istoimenog dokumenta, koji je na poslednjoj sednici usvojio Nacionalni prosveti savet, a čiji je autor Aleksandar Baucal, docent na Filozofskom fakultetu u Beogradu.

- Indikatori u obrazovanju nam ukazuju na bitne aspekte funkcionisanja obrazovanja. Indikatori nam pomažu da se ne izgubimo u detaljima i da sagledamo širu sliku o obrazovanju u Srbiji. Kao, na primer, kada damo krv na analizu i dobijemo izveštaj na njemu vidimo podatke o nekim bitnim karakteristikama naše krvi. Slično je i sa indikatorima u obrazovanju. Oni treba da omoguće da se dobije „krvna slika" obrazovnog sistema u Srbiji. Važna svrha predloženih indikatora jeste da omoguće da NPS prati i izveštava o stanju u obrazovanju. Ali s obzirom na to da je NPS izabran u Skupštini Srbije, instituciji koja predstavlja sve građane, taj izveštaj bi trebalo da zanima celokupnu javnost - objašnjava Baucal.

On podseća da je i do sada Republički zavod za statistiku redovno prikupljao i objavljivao podatke o nekim važnim indikatorima, ali se na osnovu njih dobijao uvid samo u delić slike.

foto: Beta

- Radilo se uglavnom o nekim indikatorima koji se odnose na obuhvat, ponavljanje razreda i završavanje određenog nivoa obrazovanja. Ovi podaci su, skoro sam siguran, korišćeni prilikom donošenja odluka. Međutim, imajući u vidu da su neki drugi važni aspekti obrazovanja ostajali „nevidljivi" o njima se verovatno sudilo i na osnovu utisaka - ukazuje Baucal.

Šira „slika" o obrazovanju ubuduće bi trebalo da se dobije na osnovu 84 pokazatelja raspoređenih u pet kategorija. Prva kategorija indikatora se odnosi na društveno-ekonomski kontekst u kojem se nalazi obrazovni sistem. Obuhvata indikatore koji ukazuju na trend u broju dece i mladih koji će u budućnosti koristiti usluge obrazovanja, ali i indikatore koji ukazuju na efekte obrazovanja na zapošljivost i na prihode.

Druga kategorija je najbrojnija i sadrži 38 indikatora koji ukazuju na obuhvat dece i mladih različitim nivoima obrazovanja, usmeravanje dece izvan redovnih škola unutar obaveznog obrazovanja, inkluzivnost obaveznog obrazovanja, redovnost napredovanja učenika, ponavljanje razreda, odustajanje od školovanja, završavanje određenog nivoa obrazovanja i prelazak na sledeći nivo obrazovanja. U okviru srednjeg obrazovanja svi ovi indikatori su posebno navedeni za svaki od tri grupe programa srednjoškolskog obrazovanja. Pored toga, uključeni su i indikatori koji opisuju obuhvat, napredovanje i završavanje u okviru visokog obrazovanja, kao i jedan indikator koji ukazuje na učešće odraslih u celoživotnom obrazovanju i obučavanju.

Treća kategorija od 12 indikatora se odnosi obrazovna postignuća učenika na završnom ispitu, kao i postignuća učenika na dva međunarodna istraživanja PISA i TIMSS.

Četvrta grupa od 16 indikatora ukazuju na neke od važnih aspekata nastavnog procesa, na primer vreme koje se posvećuje učenju u školi i izvan škole, učestalost različitih oblika učenja i motivacija učenika za školsko učenje, učešće nastavnika u profesionalnom usavršavanju i pružanje stručne podrške nastavnicima, participaciju učenika i roditelja u životu škole i u nastavi...

Na nivou visokog obrazovanja ova kategorija indikatora je zastupljena preko mobilnosti studenata i nastavnika unutar Srbije i prema univerzitetima u drugim zemljama. Ova kategorija indikatora je specifična u odnosu na druge kategorije po tome što za njih ima najmanje podataka u postojećim izvorima podataka.

U poslednjoj, petoj kategoriji nalazi se 11 indikatora koji se odnose na resurse koji se ulažu u obrazovanje. Jedan deo indikatora se tiče finansijskog ulaganja u obrazovanje i to iz različitih izvora, kao i ulaganje po učeniku. Pored toga, indikatori u ovoj kategoriji se odnose i na populaciju nastavnika koji su angažovani u obrazovanju, kao i njihove plate.

Na pitanje da li nedostatak informacionog sistema može da bude prepreka za stvaranje sveobuhvatne „slike" obrazovnog sistema, Aleksandar Baucal odgovara da je „prvi i važan korak da se važni akteri dogovore o tome šta su bitni indikatori koje treba pratiti".

- Posle toga dolazi onaj ključni korak, korak na kojem mi kao društvo često zakažemo, kada treba dobru nameru i ideju pretvoriti u realnost. U ovom slučaju treba obezbediti podatke za izabrani skup indikatora. Srećom neki podaci već postoje. To su podaci koje obezbeđuje Republički zavod za statistiku. Ipak to je samo deo potrebnih podataka. Informacioni sistem Ministarstva prosvete će biti izuzetno važan izvor podataka kada bude uspostavljen. On treba da obezbedi ne samo podatke za indikatore kojima će se baviti NPS i šira javnost, već i za mnoge druge indikatore koji će biti potrebni Ministarstvu da upravlja obrazovnim sistemom. Prepreka sigurno ima čim ni nakon deset godina od demokratskih promena ovaj informacioni sistem još nije uspostavljen - navodi Baucal.

V. Stamenić

Indikatori

Aleksandar Baucal objašnjava da su prilikom sastavljanja predloga indikatora uzeti su u obzir i indikatori koji se koriste od strane EU i drugih međunarodnih organizacija koje imaju važnu ulogu u razvoju obrazovanja kao što su OECD i UNESCO.

Bogoljub Lazarević, pomoćnik ministra prosvete za srednje obrazovanje

Odlažu se promene u gimnazijama?

Ministarstvo prosvete ozbiljno razmatra mogućnost da generalno uvođenje novih nastavnih planova i programa u gimnazijama i srednjim stručnim školama bude odloženo, ali će to, pre svega, zavisiti od izmena Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, kaže Bogoljub Lazarević, pomoćnik ministra prosvete za srednje obrazovanje.

On podseća da je prema tom zakonu uvođenje novih planova i programa u srednje obrazovanje planirano od školske 2011-2012. godine, što je bio razlog zbog koga je Ministarstvo prosvete tražilo od Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja da uradi predlog nastavnog plana i programa za gimnazije. Zavod je predlog nastavnog plana za sva četiri razreda gimnazije prosledio Ministarstvu, a predlog programa za prvi razred gimnazije treba da bude završen do 15. februara. Isto se odnosi na nastavne planove i programe za srednje stručne škole.

Komentarišući zahteve Nacionalnog prosvetnog saveta i Zajednice gimnazija Srbije za odlaganje uvođenja novih planova i programa, Lazarević ocenjuje da su ti zahtevi „opravdani, jer pre toga treba uraditi nekoliko koraka".

> Postoji predlog da se deo nastavnog plana i programa pilotira u određenom broju gimnazija, što se inače radi u srednjim stručnim školama. Smatram da je taj predlog smislen i čini mi se da je to model koji bi trebalo koristiti ubuduće
>
> **Bogoljub Lazarević**

- Do kraja prošle godine nismo imali pravce razvoja predškolskog, osnovnog, opšteg srednjeg i umetničkog obrazovanja, što je osnova za izradu strategije obrazovanja u Srbiji. Nedostaje nam čitava lepeza standarda, koji su takođe preduslov za donošenje novih planova i programa. Tu, pre svega, mislim na opšte i posebne standarde postignuća učenika za srednje obrazovanje i standarde rada nastavnika. Radeći sa kolegama iz Holandije, koji su naši stručni konsultanti u oblastima vrednovanja kvaliteta rada škola, praćenja rada nastavnika i vrednovanja postignuća učenika, saznali smo da su oni deset godina radili na donošenju standarda, ali da i dalje rade na njihovom unapređivanju. Sve ovo ide u prilog zahtevima da novi nastavni planovi i programi ne mogu biti uvedeni generalno i ad hok u jednoj školskoj godini - ukazuje Lazarević.

On najavljuje da će u drugoj polovini februara biti održan okrugli sto u vezi sa izmenama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, na kome će jedna od tema biti i promene u gimnazijama.

- Postoji predlog da se deo nastavnog plana i programa pilotira u određenom broju gimnazija, što se inače radi u srednjim stručnim školama. Smatram da je taj predlog smislen i čini mi se da je to model koji bi trebalo koristiti ubuduće. S druge strane, predlog da sve gimnazije predu na jednosmenski rad je teško ispuniti, jer nemamo dovoljno prostora da bi preko 120 gimnazija, koliko ih ima u Srbiji, radile u jednoj smeni - ističe Lazarević.

Prema Zavodovom predlogu nastavnog plana za gimnazije, prva godina bi bila opšta za sve učenike, a u drugoj bi se opredeljivali za jedan od dva smera (prirodno-matematički ili društveno-jezički). Od trećeg razreda gimnazijalci bi imali priliku da biraju izborne predmete.

- U trećoj godini, prema ovom predlogu, postoje dva paketa izbornih predmeta, a svaki od paketa sadrži po četiri predmeta. U četvrtom razredu se to proširuje na četiri paketa sa po osam predmeta. Učenik bi u trećem razredu morao da se opredeli za dva, a u četvrtom za četiri izborna predmeta. Ovi paketi bi bili „poludirigovani", što znači da bi ponuda izbornih predmeta zavisila od interesovanja učenika, ali i od mogućnosti države. U maloj sredini, gde recimo imate jedno ili dva gimnazijska odeljenja, država ne može da obezbedi sredstva da bi samo jedan ili dva učenika učili određene izborne predmete - ukazuje Lazarević.

Postojeći predlog nastavnog plana ne predviđa povećanje fonda časova, ali ni smanjenje. Tako će, na primer, učenici prvog razreda gimnazije imati čak 16 obaveznih i jedan obavezni izborni predmet, dok recimo u četvrtoj godini ima 15 obaveznih predmeta.

Na pitanje zašto se fond časova ne smanjuje, Lazarević odgovara da to „u ovakvoj nasleđenoj koncepciji obrazovanja nije moguće, jer je pitanje smanjenja fonda povezano sa gubitkom radnog mesta", a to, kako kaže, nije posao koji se radi za jednu godinu. On, međutim, procenjuje da će gimnazijsko obrazovanje u budućnosti mnogo više morati da ide ka izbornosti predmeta.

V. Andrić

Ogled

- Novi planovi i programi u srednjem stručnom obrazovanju, koji po zakonu takođe treba da budu uvedeni od naredne školske godine, se odnose na klasične obrazovne profile. Oni treba da budu urađeni po standardima, po kojima su rađeni programi za ogledne profile. Kada je reč o ogledu, očekujemo da nam Savet za srednje stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih predloži u kojim područjima rada bi prioritetno trebalo prevesti ogleđe u redovan obrazovni sistem, na osnovu iskustva privrede i Nacionalne službe za zapošljavanje - kaže Bogoljub Lazarević.

Inkluzija - prvi rezultati i šta dalje

Umrežavanje redovnih i specijalnih škola

Prvih 160 predstavnika interresornih komisija iz 40 opština u Srbiji završili su juče dvodnevnu obuku, a planirano je da do marta kroz ove obuke prođe ukupno 600 predstavnika lokalnih interresornih komisija. Državna sekretarka u Ministarstvu prosvete Tinde Kovač-Cerović kaže da će ove obuke biti prilika da se otvori veliki broj pitanja u vezi sa inkluzivnim obrazovanjem, ponude odgovori i moguća rešenja, kako bi se Pravilnik o dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci detetu i učeniku, donet u septembru 2010, što bolje primenjivao u praksi.

- Formiranje opštinskih interresornih komisija je novi korak u sprovođenju inkluzivnog obrazovanja započetog ove školske godine, sa ciljem povećanja obuhvata sve dece u Srbiji kvalitetnim obrazovanjem. Te komisije čine po tri stalna člana, stručnjaka za oblast zdravstva, socijalne politike i obrazovanja i dva povremena člana iz relevantnih ustanova koje dobro poznaju konkretno dete. One su sastavljene tako da mogu da daju kvalifikovan savet kakva vrsta podrške je neophodna određenom detetu za njegovu uspešnu integraciju u obrazovni sistem i život zajednice. U tome će im značajnu podršku pružati i roditelji - objašnjava Kovač-Cerović, uz podsećanje da će interresorne komisije za procenu dodatne obrazovne, zdravstvene i socijalne podrške detetu zameniti ranije komisije za kategorizaciju.

Ona ističe da je u toku obuka 160 redovnih škola koje učestvuju u programu „Osnaživanje škola za inkluzivno obrazovanje" i da je poziv za uključivanje novih škola otvoren do 15. februara. Prvih 17 škola je već dobilo grantove za svoje inkluzivne projekte, trenutno se biraju projekti za narednih 160 škola, a tokom proleća će još toliko redovnih škola moći da se kvalifikuje za dobijanje grantova za pobošljanje inkluzivnog obrazovanja u svojim sredinama.

Na pitanje kakvu podršku mogu da očekuju nastavnici, Kovač-Cerović ističe da se planira prikupljanje primera dobre prakse i njihovo širenje, između ostalog i preko interaktivnog obrazovnog portala „Otvorena škola". Ona ističe da će i nastavnicima predmetne nastave biti potrebna dodatna znanja kako da prilagode nastavu učenicima sa različitim vrstama hendikepa. Kao treći vid podrške nastavnicima, Kovač-Cerović najavljuje umrežavanje specijalnih i redovnih škola. To umrežavanje koje treba da omogući da dete iz redovne škole može nekoliko puta nedeljno da ode na rehabilitaciju u specijalnu školu, a da, s druge strane, specijalni pedagozi dođu u redovnu školu i ponude ideje nastavnicima i roditeljima šta da rade kako bi podržali detetov razvoj. Naša sagovornica naglašava da su za takvu saradnju zainteresovane i specijalne i redovne škole.

Kovač-Cerović ističe da je ministar prosvete formirao radnu grupu koja razrađuje dalje korake u razvoju i transformaciji specijalnih škola, a Ministarstvo prosvete trenutno razrađuje finansijske i administrativne mehanizme, kako bi umrežavanje redovnih i specijalnih škola bilo spremno do iduće školske godine.

- U 20 specijalnih škola se trenutno pilotiraju dva modela. Jedan model se odnosi na to kako specijalizovana specijalna škola da postane multifunkcionalna, odnosno da primi decu sa različitim vrstama smetnji. Manji broj škola bi i dalje

➔ Strana IV

Postoje škole koje rado i one koje nerado primaju romsku decu: Tinde Kovač-Cerović

Kvalitetno obrazovanje Roma

- U 58 najsiromašnijih opština je počela razrada lokalnih planova za upis i kvalitetno obrazovanje romske dece. Opštine su krenule da pripremaju projekte, koje ćemo evaluirati u februaru, a najuspešniji predlozi projekata će dobiti grantove u ukupnoj vrednosti od dva miliona evra - ističe Tinde Kovač-Cerović.

Umrežavanje redovnih i specijalnih škola

Nastavak sa strane III

ostale specijalizovane, odnosno usmerena na obrazovanje dece sa određenom smetnjom ili invaliditetom. Te škole treba da poboljšaju i pojačaju svoj servis da bude svetskog nivoa, ali i da pruže pomoć multifunkcionalnim specijalnim školama - navodi Kovač-Cerović.

Ona najavljuje da će Ministarstvo prosvete u narednom periodu preduzimati konkretne mere kako bi se rešila dva problema koja su uočena u dosadašnjoj primeni inkluzivnog obrazovanja.

- Neophodno je stalno informisanje, ne samo na nacionalnom, već i na lokalnom nivou. Potrebno je pojačati informisanost svih kojih se tiče obrazovanje o tome koje su dobiti inkluzivnog obrazovanja i šta to znači za takozvanu „običnu decu". Sva istraživanja pokazuju da inkluzija nije samo dobit za decu koja se po različitim vrstama afirmativne akcije uključuju u redovan obrazovni sistem, nego i za učenike u redovnim školama. Ti đaci imaju priliku da upoznaju decu koja se razlikuju od njih, da steknu nove veštine komuniciranja i da učestvuju u nastavi koja je individualizovana. Istraživanja su potvrdila da se na taj način povećava i uspeh učenika koji ne spadaju u takozvane osetljive grupe - kaže Kovač-Cerović.

Druga vrsta problema, prema njenim rečima, je nova tendencija ka stvaranju segregisanih škola, u sredinama u kojima ima više romskih učenika.

- Postoje škole koje rado i koje nerado primaju romsku decu. Ta tendencija se pojavila u Beogradu, a verovatno i u drugim većim mestima. Znamo za ovaj fenomen, on se pojavljuje u svim zemljama. Učeći iz njihovog iskustva, trenutno razrađujemo zaštitne mehanizme da bismo sprečili segregaciju. Pojavila se i potreba da pažljivo analiziramo individualne obrazovne planove, da vidimo da li škole u te planove ugrađuju smanjene standarde za romske učenike. Jer ako koriste smanjene standarde onda imamo maskirano specijalno obrazovanje unutar redovnog sistema, a to nije cilj inkluzije - zaključuje Tinde Kovač-Cerović. ***V. Andrić***

Koliko obrazovni sistem vodi računa o darovitim učenicima

Dobra volja i entuzijazam pojedinih nastavnika

Poslednjih godina sve češće se u javnosti čuju tvrdnje političara, ali i nekih prosvetnih radnika da imamo veliki broj talentovanih učenika i da država o svojim talentima mora posebno da brine. Činjenica je, međutim, da prosečan nastavnik praktično i ne ume da prepozna darovito dete, što za posledicu ima da se talentovanim proglašavaju svi đaci koji postignu bilo kakav natprosečan rezultat ili samo pokažu natprosečan stepen zainteresovanosti za određeni školski predmet.

> Praksa daleko od mogućnosti koje pruža zakon

- Problemi u oblikovanju adekvatne obrazovne podrške za darovite učenike su izazvani nejasnoćama u određivanju fenomena darovitosti, različitim određivanjem darovitosti u odraslom dobu i u detinjstvu i mladosti i teškoćama u utvrđivanju uloge koju ima kreativnost, motivacija i pojam o sebi u darovitosti na mladim uzrastima. Štaviše, mogućnost merenja određenih pokazatelja darovitosti su ograničene zbog relativnih kriterijuma i nedovoljno pouzdanih i validnih instrumenata za merenje izabranih karakteristika. Zbog svega toga većina akcija sa darovitim učenicima se izvodi u uslovima nepostojanja potpunih podataka o njima - kaže Slavica Maksić, naučna saradnica Instituta za pedagoška istraživanja.

Prema njenim rečima, analiza zakona o osnovnoj i srednjoj školi i planovi i programi ukazuju da je naša školska regulativa dovoljno široka i da dopušta ono što se preporučuje u svetu i što je u skladu sa najnovijim znanjima i opredeljenjima o ovim pitanjima: posebne škole, ubrzavanje školovanja, dodatni rad, slobodne aktivnosti i individualizovanu nastavu. Školska praksa, međutim, još je daleko od mogućnosti koje zakon pruža. Maksić objašnjava da nema šire prihvaćenih normi o tome šta je darovitost, nastavnici se ne pripremaju za rad sa darovitim učenicima, roditelji tih učenika su često neobavešteni o mogućnostima koje stoje pred njihovom decom.

- U školi se po darovitošću, pre svega, misli na intelektualne sposobnosti i visoko školsko postignuće. Daroviti dete je ono koje ima više intelektualne i akademske sposobnosti od druge dece, što praktično znači brže osvajanje viših stepena intelektualnog razvoja, veća predznanja za ono što se u školi uči i to od polaska u školu, kao i posedovanje drugih širih znanja o oblastima za koje se vršnjaci ne interesuju. Darovito dete može biti više ili manje uspešno u školi. Može imati razne probleme u svom socioemocionalnom razvoju, od kojih su neki izazvani upravo time što se od njih očekuje da u svim oblastima svog razvoja budu jednako napredni - ističe Maksićeva.

Direktor Istraživačke stanice Petnica Vigor Majić ukazuje da svi državni fondovi za stipendiranje, kao i stipendije koje dodeljuju različite organizacije, vrednuju uspeh u nastavi i na takmičenjima, dok s druge strane, veliki broj talentovane dece nema nikakvu podršku države.

- Decu koja osvajaju medalje na takmičenjima zatrpavamo nagradama, neki dobijaju neprimerenu materijalnu pomoć, ako se ima u vidu kolika su primanja njihovih roditelja. Takmičenja iz društvenih nauka, dobrog dela umetnosti, iz tehnike, inovativne delatnosti se ne organizuju, pa deca koja su uspešna u ovim oblastima nemaju šansu da dobiju podršku države. Decu koja su objavila neki rad ili osmislila patent ne prepoznajemo i ne podržavamo, a druge zatrpavamo nagradama, što nije dobro u pedagoškom smislu. Na to godinama ukazuju psiholozi i pedagozi, ali se ništa ne menja - kaže Majić.

On kaže da u nekim oblastima nastavnik može da prepozna određenu darovitost, ali da to „nije stvar obrazovnog sistema".

- U obrazovnom sistemu nemamo dobro razrađene instrumente koji obavezuju nastavnike da kontinuirano prate ispoljavanja dece i da imaju indivualizovan pristup nekim kvalitetima, postignućima, interesovanjima ili sklonostima koje prevazilaze prosek ili neke postojeće standarde - ističe Majić.

Prepoznavanje učenika sa povišenim zahtevima unutar školskog sistema je, prema njegovom mišljenju, najvećim delom rezultat dobre volje i kvaliteta pojedinih nastavnika u pojedinačnim školama, da deci pomognu da postignu bolje rezultate u određenim oblastima. On ističe da je domen ispoljavanja darovitosti u tim oblastima veoma ograničen školskim programom i nivoom opremljenosti škola.

- Nastavnici su nezainteresovani i slabo motivisani da prepoznaju i da rade sa darovitim učenicima, zapravo ceo obrazovni sistem je takav da demotiviše talentovane učenike. Deca koja upisuju Matematičku gimnaziju i njihovi roditelji su presrećni, jer kažu da prvi put neko na njih obraća pažnju. Takve učenike u osnovnoj školi druga deca često maltretiraju i zadirkuju jer hoće da uče. Mislim da je ceo sistem pravljen za slabije đake, kako oni da završe školu a ne da se motivišu oni koji su talentovani i koji bi mogli da zemlju vode napred - kaže Srđan Ognjanović, direktor Matematičke gimnazije u Beogradu.

Nezadovoljni školom

- Odnos sredine prema darovitim učenicima i njihovom obrazovanju predstavlja značajan element u izboru i kvalitetu podrške koju će dobiti. Istraživanja ukazuju na nesklad između toga kako daroviti doživljavaju svoje sposobnosti i kako ih doživljava njihova okolina. Darovitost je u većoj meri pozitivna za same darovite, nego što je za njihovo okruženje. Darovita deca njihovi roditelji i nastavnici su saglasni da darovitim treba pružiti više od uobičajene školske podrške, ali nema saglasnosti oko toga kakva ta podrška treba da bude. Iako se nastavnici najviše zalažu sa posvećivanje posebne pažnje darovitoj deci u školi, darovita deca, a još više njihovi roditelji su vrlo kritični i nezadovoljni onim što im škola pruža - ističe Slavica Maksić.

Odlazak u inostranstvo više nije

Procenjuje se da je u poslednje dve decenije Srbiju napustilo 20.000 fakultetski obrazovanih građana

Procenjuje se da je Srbiju od 1990. do 2000. godine napustilo 17.000 stanovnika sa univerzitetskom diplomom, a posle 2000. godine još 2.000 visokoobrazovanih. Prema podacima iz Staregije naučnog i tehnološkog razvoja Srbije do 2015. godine, najviše osoba koje su napustile zemlju su stručnjaci za informacione tehnologije ili imaju diplomu fakulteta prirodnih nauka.

Na osnovu analize baze Ministarstva za nauku i tehnološki razvoj, 37 odsto stručnjaka je nastavilo profesionalnu karijeru u SAD, 18 odsto u Velikoj Britaniji, po devet odsto u Nemačkoj i Kanadi, a po četiri odsto u Švedskoj i Švajcarskoj.

Za razliku od devedesetih godina prošlog veka, kada se odlazak u inostranstvo doživljavao kao pitanje „opstanka", poslednjih deset godina taj odlazak je i dalje motivisan ekonomskim razlozima, ali se shvata kao šansa za lični razvoj.

Ovo su rezultati istraživanja, koje su sproveli Grupa 484 i Institut za pedagoška istraživanja sa predstavnicima naučne i stručne dijaspore, korisnicima stranih stipendija i programa mobilnosti i predstavnicima naučne zajednice u zemlji, koji nisu koristili ove stipendije i programe.

- Devedesetih godina prošlog veka dominirale su prinudne i trajne migracije kao rezultat želje ljudi da pobegnu iz zemlje u kojoj su se osećali ugroženo u svakom pogledu. Osećaji ugroženosti i ogorčenosti otežavali su saradnju sa maticom i povratak u nju. Iako su ekonomski razlozi i društvena kultura, u kojoj se ne ceni rad i postignuće, dominantni i posle 2000, postoje i lični faktori za migriranjem - želja za usavršavanjem, razvojem karijere i ličnim razvojem - komentariše nalaze istraživanja Vladimir Džinović, sa Instituta za pedagoška istraživanja u Beogradu, jedan od autora istraživanja.

Migracije, prema njegovim rečima, postaju kratkoročne i postoji želja da se usvojeno znanje uloži u razvoj matične zemlje. Kako dodaje, to ukazuje da ekonomski, politički i društveni razvoj zemlje ne može da spreči migracije, ali predstavlja osnovni uslov za cirkularne migracije i korišćenje njihovih potencijala za razvoj.

- Upoređivanjem mogućnosti priliva znanja stečenog u inostranstvu u Srbiju ustanovili smo da su najefikasniji programi stipendiranja i mobilnosti, zatim saradnje sa stručnom dijasporom i najmanje efekata se ostvarilo u podsticanju povratka - objašnjava Džinović.

Prema njegovim rečima, programi stipendiranja i mobilnosti su imali najviše efekata kada su u njima učestvovali stručnjaci srednje generacije, odgovarajućeg posla i dobre pozicije u svojim institucijama. Posao i pozicija im omogućuju da naprave plan programa stipendiranja ili mobilnosti u skladu sa prioritetima institucije i nauke u zemlji, da ostvare kontakte važne za instituciju dok su u inostranstvu, kao i da primene naučeno na svom radnom mestu. Neretko imaju i porodicu koja je takođe spona sa maticom.

Uzorak

U kvalitativnom istraživanju učestvovalo je 42 ispitanika, od čega 15 pripadnika naučne dijaspore, 10 korisnika stipendija, osam korisnika programa naučne mobilnosti i devet pripadnika „nemobilne" domaće naučne zajednice. Među njima je 20 doktora nauka, pet doktoranata i 17 magistara. Najveći broj ispitanika se usavršavao u Velikoj Britaniji, SAD i Australiji.

Sve što rade, čine iz ljubavi i entuzijazma: Učenici Matematičke gimnazije na Srpskoj informatičkoj olimpijadi 2010.

Regionalni centar za talente u Beogradu pruža osnovcima i srednjoškolcima priliku da se bave istraživačkim radom

Naučnici iz školske klupe

Aleksandra Malušev
REPORTAŽA

Iznad supermarketa i gustog saobraćaja, na šestom spratu solitera u Ustaničkoj ulici 64, nalazi se „učionica" u kojoj 1.500 osnovaca i srednjoškolaca ima dodatnu nastavu nakon redovnih časova u školama. Iako zvuči kao da ovamo dolaze jer nisu uspeli da savladaju školsko gradivo te im je potrebna pomoć, oni su ustvari članovi Regionalnog centra za talente, koji im svojim programom pruža ono što ne mogu da dobiju u školi, a što je većini njihovih vršnjaka prevelik „zalogaj".

U rano prepodne, tamo nas je dočekalo desetak mladih, vedrih i upitnih izraza lica sa direktorom Centra Nikolom Srzentićem. Razgovor počinje u hodu dok se razmeštaju stolice oko velikog stola u direktorovoj kancelariji. Mora za sve da ima mesta.

- Nedavno smo dobili ovaj lep i veliki prostor koji je u potpunosti namenjen i prilagođen njima. U saradnji sa školama koje predlažu svoje učenike i sa Katedrom za psihologiju Filozofskog fakulteta, pripremamo ih za naučno-istraživačke radove. Kada se pojave u Centru, deca prvo rade pedagoško psihološki test, a zatim imaju konsultativnu nastavu sa mentorima. Ove godine imamo 1.500 dece, što novih, što starih polaznika - kaže Srzentić.

Budući da je osnivač Centra država, najviše se finansira sredstvima Ministarstva prosvete i Ministarstva za nauku i tehnološki razvoj, ali i Sekretarijata za sport i omladinu Beograda.

- Sreća je što su političke strukture prepoznale važnost onoga što mi ovde radimo, zbog čega je Centar za talente proglašen ustanovom od posebnog značaja. Ipak, imamo sve više dece svake godine, a time i više mentora i obaveza, a i novi prostor nam predstavlja nove izdatke, kako bismo ga potpuno sredili. Za sada imaju internet, pripremamo biblioteku. Inače, članska karta

Znam šta hoću

Milan Stefanović je učenik Matematičke gimnazije i stari je polaznik Centra. Kaže da je zadovoljan što ovde ima priliku da bira čime će da se bavi, iako je njegova naučna oblast od početka matematika. Kaže da mu ni u osnovnoj školi, od kada je član Centra, nije teško padalo da „žrtvuje" slobodno vreme i umesto igrom, bavi se naukom. „Ja znam šta hoću i ništa mi nije teško". Ovo je kaže, bio samo korak ka tome što želi - da upiše studije bez prijemnog, a da master radi u inostranstvu.

Ovde nema pritisaka ni roditelja ni nastavnika, oni se osećaju potpuno slobodno: Polaznici Centra za talente

Dok se dve devojčice smejulje i šapuću u uglu, dečak koji je kasnio i ušavši, nekako razbudio već veseo skup ovih „genijalaca", sada sedi za direktorovim kompjuterom i pita koju bismo muziku slušali. Svi su neodlučni pa se po prostoriji, na njegov izbor, razleže hit grupe U2.

- U tome je stvar. Ovde nema pritisaka ni roditelja ni nastavnika, oni se osećaju potpuno slobodno. Do sada smo radili sa decom tek od sedmog razreda osnovne škole, ali ove godine eksperimentišemo sa petacima, kako bi oni imali što više prilika da izaberu ono što im odgovara. Sami biraju naučne oblasti iz kojih pišu istraživačke radove, a mogu iz godine u godinu i da menjaju izbor, prema svojim afinitetima. Očekujem da ćemo do kraja godine poslati na takmičenje koje organizuje Ministarstvo prosvete, oko 500 najuspešnijih polaznika - objašnjava direktor Centra.

Originalno stvaralaštvo

Osmakinja Maša Đorđević od prošle godine u Centru bavi se književnošću sa svojom mentorkom koju, kaže, ne bi ni za šta na svetu menjala. Osim što dopunjava svoje znanje, Maša voli to što ovde ima mogućnost za originalno stvaralaštvo. Ona piše pesme i drame, a radi na tome da objavi i svoju prvu knjigu. Za sada želi da upiše Filološku gimnaziju, a dalje, sva su joj vrata otvorena, pa će izabrati kada za to dođe vreme.

Naš sagovornik ističe da do pre pet godina gotovo da nije mogao da dovede medije u Centar, jer nikoga nije zanimalo kada se nešto dobro radi.

- Vest da su naši mladi matematičari osvojili nagradu, preneli su svi mediji i zaboravili na to. S druge strane, vesti o nasilju i svim lošim stvarima u okviru škole, ponavljaju do besvesti. Tas na vagi nije pravedan. Škola i društvo ne poklanjaju pažnje ovoj deci koja su naša budućnost, radi one koja su problematična - ističe Srzentić.

Osim što uče i usavršavaju se za dalje školovanje po prestižnim svetskim univerzitetima, direktor Centra kaže da se ovde svi najpre druže, a da on poimence zna svako od 1.500 dece, a kaže, i nešto više od toga.

- Svakoga u dušu znam, za šta je danas raspoložen, a šta nikako ne treba tražiti od deteta. Nego, mislim samo, osim što ih vodim kroz ove programe i na takmičenja, koliko ću samo morati da kumujem jednog dana. Jer ovde ljubav cveta na sve strane - smeje se Srzentić, a smeju se i njegovi đaci.

Sa strane, izgledaju kao mali sportski klub samih asova koji beskrajno veruje i voli svog trenera, u ovom slučaju, jednog od mentora Centra za talente. ■

napustilo 20.000 fakultetski obrazovanih građana

pitanje „opstanka"

- S druge strane, predstavnici naučne zajednice koji nisu koristili ove programe navode ličnu nesigurnost, nedovoljnu pripremljenost i nedostatak mentorstva kao faktore koji ih sprečavaju u mobilnosti. Zato bi trebalo da se ovi programi planiraju u institucijama u skladu sa prioritetima nauke i institucije, da se omogući mentorstvo pogotovo mlađim kadrovima i da se isplanira boravak u inostranstvu, saradnja sa matičnom institucijom tokom tog boravka, ali i način primene znanja po povratku - kaže Džinović.

> Saradnja sa naučnom dijasporom sporadična i na bazi individualnih kontakata

On dodaje da u mnogi učesnici istraživanja pomenuli da je teško koristiti programe usavršavanja u inostranstvu bez podrške institucije. Predlažu da usavršavanje u inostranstvu postane uslov za napredovanje u karijeri i da se razvije kultura mobilnosti u institucijama. Poteškoća preopterećenosti članova tima koji ostaju u instituciji dok drugi koriste programe mobilnosti mogla bi biti rešena programima razmene tokom kojih bi stručnjaci iz inostranstva odrađivali poslove kolega koji se usavršavaju u inostranstvu. Međutim, potrebno je omogućiti dolazak stranih stručnjaka u Srbiju kroz olakšane procedure dobijanja viza.

- Korisnici programa mobilnosti i stranih stipendija na velike poteškoće nailaze i pri povratku u zemlju i instituciju. Prve poteškoće se javljaju tokom pokušaja nostrifikacije međunarodnih kvalifikacija. Procedura nostrifikacije diploma dugo traje, skupa je i postoji mogućnost u slučaju multidisciplinarnosti ili novine oblasti da ne bude priznata - navodi Džinović.

Saradnja sa naučnom dijasporom, kao mogućnosti priliva znanja stečenog u inostranstvu u Srbiju takođe je problematična. Prema mišljenju predstavnika naučne zajednice koji su učestvovali u istraživanju, ta saradnja je „sporadična i na bazi individualnih kontakata". Mišljenje naučnika i istraživača u zemlji je isto.

- Saradnja se odvija u obliku sporadičnog formiranja naučnih timova i realizacije projekata, povremenih gostujućih predavanja, mentorstva doktorskih studija i zajedničkih radova i recenzija. Motivacija naučne dijaspore za saradnju postoji i mnogi su pokušavali da je razviju, ali bez većeg uspeha - kaže Džinović.

On dodaje da je podsticanje povratka predstavnika naučne dijaspore najteže ostvariv način priliva znanja stečenog u inostranstvu, a osnovni preduslov za to je stepen ekonomskog, političkog i društvenog razvoja, uključujući i razvoj nauke i naučnih institucija, koji bi im omogućio život i rad u sličnim uslovima koje imaju u inostranstvu. ***V. S.***

Profesor Ivan Ivić o pravcima razvoja i unapređenja kvaliteta obrazovanja u Srbiji

Najviše otpora očekujem unutar sistema

U Srbiji još uvek postoji zastarela pedagoška koncepcija po kojoj je zadatak škole da isporuči programe. Naglasak je na nastavi i saopštavanju programa, a ne na učenju. Naša škola je mesto držanja predavanja i isporuke gradiva, a ne mesto gde se, uz pomoć kompetentnih nastavnika, omogućuje učenicima da usvoje i razumeju gradivo, ocenjuje Ivan Ivić, jedan od vodećih stručnjaka u oblasti obrazovanja i autor dokumenta „Pravci razvoja i unapređivanja kvaliteta predškolskog, osnovnog, opšteg srednjeg i umetničkog obrazovanja i vaspitanja od 2010. do 2020. godine“, koji je u načelu usvojio Nacionalni prosvetni savet.

- Brojna domaća i inostrana istraživanja ukazuju da su konačni rezultati obrazovanja u Srbiji dosta skromni. Učenici imaju niska obrazovna postignuća, jer u školi ne stiču znanja koja su trajna i primenjiva, bilo za dalje školovanje, bilo za primenu u ličnom, društvenom ili profesionalnom životu. Ovaj dokument bi trebalo da pokaže zašto sistem ne daje rezultate i šta da učinimo da se to promeni - ističe Ivić.

● U čemu je ključni problem našeg obrazovnog sistema?

- Najveći problem van sistema obrazovanja je nedovoljno finansiranje. U Ministarstvu prosvete stalno ističu da više od 95 odsto budžeta odlazi na plate, a i te plate, po mišljenju sindikata, nisu velike. Nema dovoljno sredstava za razvojne programe, za razvoj obrazovanja. Drugi ključni spoljašnji problem je opšti status obrazovanja, jer ono u našem društvu nije na ceni. U drugim strateškim dokumentima vidite da se retko traži od obrazovanja da nečemu doprinosi, ruralnom razvoju, ekonomskom, kulturnom, tako da je obrazovanje poprilično marginalizovano. Jedan od unutrašnjih razloga zbog kojih su efekti obrazovanja skromni je što nemamo izgrađen celovit informacioni sistem koji bi omogućio redovno praćenje stanja u obrazovanju. Taj sistem do danas nije uspostavljen iako od 2000. godine postoji kredit Svetske banke za tu namenu. Jer ako imate podatke, vi time ograničavate političku proizvoljnost prilikom donošenja odluka. Mi i dalje ne znamo koliko učenika iz jedne generacija koja pođe u prvi razred završava osnovnu školu, koliko se ospe učenika na kraju prvog ciklusa, koliko ne upiše naredni razred. Do skoro nismo imali ni podatak sa kakvim znanjima učenici izlaze iz osnovne škole. Drugi razlog zbog koga postižemo loše rezultate je zastarela koncepcija obrazovanja.

● Upravo tu, kako tvrdite, treba napraviti najveći preokret.

- Zbog naglog rasta znanja obrazovanje se više ne može svoditi na reproduktivno učenje, to jest na jednostavno saopštavanje postojećih znanja, a provera efekata učenja na ponavljanje saopštenog gradiva. Način ocenjivanja učenika je takav da se ocenjuje samo sveže gradivo, najčešće ono što se učilo u poslednjih mesec ili dva. Nikada se u drugom polugodištu ne ispituje ono što se radilo u prvom. Navešću vam konkretan primer. Ulazim u školu, vidim učenika sedmog razreda kako pred čas istorije ponavlja lekciju. Pogledam, lekcija se zove „Nacionalno i versko buđenje u Makedoniji u XX veku“. Pitam učenika šta radi, on kaže da uči tu lekciju jer će nastavnik da ga pita. Kako znaš da će to da te pita? Kaže, ima dvojku i treba da popravi ocenu i zna da će nastavnik to da ga pita. Znači postoji fina signalizacija kad će učenik da odgovara, jednom u tromesečju ili polugodištu i posle je zaštićen. Kako učiti? Tako što pokušava da reprodukuje gradivo. Pitam tog učenika šta znači versko i nacionalno. Sleže ramenima. Pitam šta znači buđenje, on kaže, pa valjda su se uspavali. Dakle, on ni naslov lekcije ne razume, pokušava da nauči napamet, a takvo učenje je kratkog daha. Celina našeg obrazovnog sistema počiva na isporuci i reprodukciji gradiva. Naš sistem doslovno proizvodi i podržava bubanje.

> Mi imamo ozbiljnije programe nego mnoge zapadne zemlje, ali samo na papiru. Imamo, dakle, ambiciozne programe, ali u samoj koncepciji obrazovanja, realizaciji obrazovanja i kontroli rada škola i nastavnika nikad se nije insistiralo da se nešto trajno nauči

● Ali i šira javnost, roditelji, nastavnici su svesni problema koje navodite. Zašto se do sada ništa nije promenilo? Da li nije bilo političke volje?

- Nije bilo spoljašnjih pritisaka na obrazovanje. Od obrazovanja se tražilo da štancuje diplome. Imate dve trećine vrlo dobrih i odličnih učenika na osnovu nastavničkog ocenjivanja, koje ocenjuje reprodukciju, a ne učenje sa razumevanjem. Deca se ne uče da to znanje primene, ne proverava se njegova trajnost. Mi imamo veoma ozbiljne programe nego mnoge zapadne zemlje, ali samo na papiru. Imamo, dakle, ambiciozne programe, ali u samoj koncepciji obrazovanja, realizaciji obrazovanja i kontroli rada škola i nastavnika nikad se nije insistiralo da se nešto trajno nauči. Naša pedagoška teorija nije uhvatila korak sa modernim koncepcijama obrazovanja, nastavnički fakulteti su ostali na tome da je srž formiranja nastavnika da nauče predmet koji treba da predaju. Kod nas postoji sistemska greška da su fizičar i nastavnik fizike isto.

● Kakva je situacija na fakultetima koji školuju nastavnički kadar?

- Učiteljski fakulteti su nešto bolji kada je reč o razrednoj nastavi, uče više o deci i o psihologiji, pedagogiji i didaktici, ali je sve ostalo isto kao kod drugih. Mnogo je gora situacija kod nastavnika predmetne nastave. Imate mašinskog inženjera koji se obučava da radi sa mašinama, a radi sa decom. On treba da zna šta je pubertet, on priča o mašinskim elementima, a učeniku se po glavi mota „plavi čuperak“. On mora da uzme u obzir s kim radi, da nađe načina da motiviše učenike, da im približi gradivo. U važećoj nomenklaturi zanimanja koji je napravio Nacionalni svet za visoko obrazovanje nemate profesiju nastavnika za pojedine predmete. Imate diplomiranog filologa, a ne profesora srpskog jezika i stranih jezika, nemate profesora matematike i fizike već matematičara i fizičara.

● Mnoge mere koje treba preduzeti da bi se situacija promenila, a koje navodite u „Pravcima razvoja obrazovanja“, zavise od novca. Koliko je realno da država počne da izdvaja šest odsto BDP-a za obrazovanje i da li će ovo ostati samo spisak lepih želja?

- Program je pravljen da bude realističan jer se odnosi na period od deset godina. Nemam iluzija da to lako ići, ali mislim da se stvara pozitivna atmosfera u društvu. Nadu daje i to što počinju da stižu pritisci iz privrede da se vrednuje znanje, a ne diplome. Jedna delatna mera koja je i predložena u Prvacima razvoja obrazovanja je i mogućnost nastavnika osnovnih i srednjih škola da napreduju u svojoj profesiji, to jest kada po realnim pokazateljima unapređuju nastavu i učenje mogu da dobiju više zvanje i veću platu. Kao što se radi na univerzitetima. U nedavnom susretu predsednik Srbije Boris Tadić je podržao uvođenje te mere, što je dobar znak.

● Šta može da uspori planirane aktivnosti?

- Ekonomska kriza, ali najviše otpora očekujem unutra sistema obrazovanja, jer da biste promenili ponašanje nastavnika, treba da date odgovor na pitanje zašto bi nastavnik nešto menjao, kad je dosad prolazilo onako kako je radio. A rešenje je sistem licenciranja, uvođenja u posao i osposobljavanja, stručno usavršavanje i napredovanje nastavnika. U našem zakonu postoji mogućnost i gubitka licence, ali ja kao psiholog radije idem na pozitivne podsticaje, da nastavnici budu podstaknuti da unaprede kvalitet svoga rada i da imaju priliku da napreduju i dobiju veću platu.

Vesna Andrić

Osnovni ciljevi razvoja obrazovanja od 2010. do 2020.

- Povećanje efikasnosti obrazovnog procesa
- Uspostavljanje čvrstih dvosmernih veza obrazovanja sa drugim sektorima
- Povezivanje sa tendencijama razvoja obrazovanja u EU i internacionalizacija obrazovanja Srbije

Vizija

● Pravci razvoja obrazovanja su polazna osnova za donošenje strategije obrazovanja u Srbiji, a nakon toga sledi izrada akcionih planova kako bi se navedene mere konkretizovale.

- Ovakva vizija razvoja obrazovanja sa nizom konkretnih mera omogućava da sve pojedinačne mere stavite na jednu stratešku liniju. On treba da služi kao osovina oko koje osmišljavamo i povezujemo pojedinačne mere, treba da otvori dugoročnu perspektivu i da sve konkretne mere budu u skladu sa tom strateškom vizijom.

Foto: Stefana Savić

Počinju da stižu pritisci iz privrede da se vrednuje znanje, a ne diplome: Ivan Ivić

Strategija do kraja 2011.

U dokumentu „Pravci razvoja obrazovanja“ od 2010. do 2020. godine su definisani strateški pravci razvoja onih nivoa i oblika obrazovanja u Srbiji koji su u nadležnosti Nacionalnog prosvetnog saveta. U prvom delu se govori o opštim problemima obrazovnog sistema Srbije, koji treba da posluži i kao osnovni ulaz za proces izrade opšte strategije razvoja obrazovanja u Srbiji a, s druge strane, iz te matrice su izvedeni i pravci razvoja predškolskog, osnovnog, opšteg srednjeg gimnazijskog i umetničkog obrazovanja i funkcija opšteobrazovnih predmeta u srednjem obrazovanju i obrazovanju odraslih.

Prema planovima Ministarstva prosvete, predlog celovite strategije razvoja obrazovanja do 2020. godine trebalo bi da bude završen do septembra, a dokument usvojen do kraja ove godine. Paraleno sa izradom strategije će se raditi i akcioni planovi, kojima će biti precizirane konkretne mere koje treba preduzeti za ostvarivanja strateških ciljeva.

Prema rečima državne sekretarke Ministarstva prosvete Tinde Kovač-Cerović, u izradi strategije učestvuju NPS, Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Savet za visoko obrazovanje, kao i nezavisni stručnjaci, a kroz različite radne grupe biće angažovani i predstavnici svih relevatnih institucija i drugih ministarstava.

Sredstva za izradu strategije su obezbeđena iz kredita Evropske investicione banke.

Na pitanje da li izbori i eventualne promene u Ministarstvu prosvete mogu da utiču na zaustavljanje ovog posla, Kovač-Cerović kaže da postoji veliki konsenzus da je strategija obrazovanja neophodna Srbiji, ali i da je donošenje ovog dokumenta važan zahtev u toku evropskih integracija. Ona podseća da je mandat članova saveta koji rade strategiju nezavisan od mandata aktuelnog kabineta Ministarstva prosvete. Kako dodaje, Ministarstvo je koordinator celog posla, a ne mesto sa koga će stizati koncepcijska rešenja.

Kako će izgledati završni ispit koji polažu učenici osmog razreda

Zbirke zadataka do kraja januara

Procedura upisa u srednje škole neće se mnogo razlikovati od dosadašnje

Pravilnik o polaganju završnog ispita trebalo bi da bude objavljen u Prosvetnom glasniku do kraja januara. Očekuje se da do tada budu završene i zbirke zadataka iz srpskog, odnosno maternjeg jezika i matematike. Kako najavljuju u Ministarstvu prosvete, zbirke će biti dostupne u elektronskom obliku na sajtovima Ministarstva prosvete i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, a moći će da se kupe i u knjižarama.

Podsetimo, završni ispit ove godine prvi put će polagati učenici osmog razreda i on će omogućiti upis u srednje škole bez polaganja kvalifikacionog ispita. Svi učenici koji završavaju osnovno obrazovanje moraju da izađu na završni ispit, ali ne i da ga polože.

S obzirom na to da će se učenici upisivati u srednju školu na osnovu uspeha iz šestog, sedmog i osmog razreda i rezultata testiranja iz srpskog i matematike, đaci koji ne osvoje ni jedan poen na završnom ispitu, biće upisani u odgovarajuću srednju školu samo na osnovu uspeha iz pomenuta tri razreda.

Objašnjavajući zašto na završnom ispitu nema biti donjeg praga znanja, Želimir Popov, pomoćnik ministra prosvete za predškolsko i osnovno obrazovanje ističe da „osnovna škola nije selektivna i nju moraju da završe svi učenici“. On smatra da će osmaci „biti motivisani da što bolje urade završni ispit“ i da „cilj Ministarstva prosvete nije da onemogući đake da upišu srednju školu“.

Kako je ranije saopšteno, na završnom ispitu iz maternjeg, odnosno srpskog jezika i matematike, 50 odsto zadataka će biti potpuno poznato učenicima, odnosno prethodno objavljeno u zbirkama. Na testu će biti i 25 odsto delimično poznatih zadataka, to jest delimično izmenjenih u odnosu na one objavljene u zbirkama, a 25 odsto zadataka će biti nepoznati, što znači da sadržaji i rešenja tih zadataka neće biti dati u zbirkama. U slučaju da test ima 20 zadataka, to praktično znači da bi 10 zadataka bilo poznato učenicima, pet bi bilo modifikovano, a preostalih pet bi bilo nepoznato učenicima.

Foto: Stanislav Milošković

Na testiranju 25 odsto nepoznatih zadataka

Želimir Popov podseća da su zadaci zasnovani na obrazovnim standardima za kraj obaveznog obrazovanja, a najveći broj će biti sa najnižeg nivoa postignuća, što znači da će moći da ih reši najveći broj učenika.

Učenici će testove iz srpskog i matematike rešavati u matičnim osnovnim školama, a procedura upisa u srednje škole neće se mnogo razlikovati od dosadašnje.

Bojan Ristić, načelnik za srednje obrazovanje u Ministarstvu prosvete, objašnjava da će nakon polaganja završnog ispita i objavljivanja konačnih rang lista, učenici popunjavati liste želja, u koje će moći da navedu najviše 20 obrazovnih profila koje bi voleli da upišu. Podaci o broju bodova iz osnovne škole i poena sa testiranja se potom unose u kompjuter, koji vrši raspoređivanje učenika po obrazovnim profilima i srednjim školama. Ristić navodi da u ovom trenutku još nije doneta odluka da li će biti dva kruga rangiranja, kao što je to bio slučaj prilikom polaganja kvalifikacionog ispita.

Đaci koji će konkurisati za upis u specijalizovane srednje škole (matematičke, filološke gimnazije, umetničke, muzičke, baletske...) polagaće kao i do sada i prijemni ispit početkom juna, ali će i oni biti obavezni da izađu na završni ispit.

- Planirano je da se prijemni ispit održi pre završnog, a da se učenici upišu u specijalizovane škole kada donesu sertifikat ili potvrdu da su završili osnovno obrazovanje - objašnjava Ristić.

V. S.

Obuke za nastavnike

Ministarstvo prosvete i Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja organizovaće do 5. februara obuke u 117 škola širom Srbije, da bi se direktori, nastavnici i školsko osoblje detaljno informisali i pripremili za realizaciju završnog ispita. Na obukama će biti reči o primenama obrazovnih standarda u nastavi srpskog jezika i matematike, vrednovanju nastave i učenja i sprovođenju završnog ispita. Obuke za po četiri predstavnika iz svake škole će se obržavati u regionalnim centrima za stručno usavršavanje i one su uvod za sveobuhvatan trening koji će u martu biti organizovan za sve osnovne škole u zemlji.

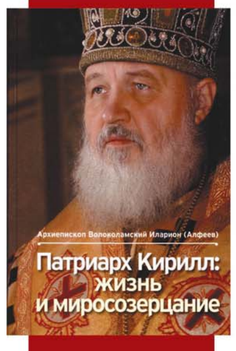

Životni put Patrijarha Moskovskog

Uskoro novo izdanje Interkomerca ***„Patrijarh Kiril: život i poimanje sveta“***

Nakon uspeha sa naslovima **Smelost nade** i **Promena u koju verujemo** Baraka Obame, kao predsedničkog kandidata i kao predsednika SAD, i **Memoara Dejvida Rokfelera**, iz Interkomerca najavljuju novu knjigu „PATRIJARH KIRIL: ŽIVOT I POIMANJE SVETA“, o životnom putu i delu patrijarha Moskovskog i sve Rusije Kirila.

Interkomerc je jedna od vodećih kompanija za trgovinu i privrednu razmenu sa Kurskom oblasti (zapadna Rusija).

Za publikovanje ove knjige na srpskom tržištu Interkomerc je dobio blagoslov Ruske crkve, kao i Patrijarha Kirila.

Izdavači knjige ukazuju na ogroman značaj crkve u ruskom društvu što govori da će razmišljanja i stavovi Patrijarha Kirila znatno obeležiti budućnost Rusije.

Knjiga se sastoji iz dva dela. U prvom delu su predstavljene neke od najvažnijih oblasti delovanja Ruske pravoslavne crkve u kojima je Patrijarh Kiril aktivno učestvovao.

U drugom delu prikazani su stavovi Patrijarha Kirila o odabranim karakterističnim duhovnim i svetovnim pitanjima savremenosti, među kojima su pojam vere, brak i porodica, crkva i država, tadicionalne i liberalne vrednosti, demografska kriza i kriza ličnosti, ljudska prava i moralna odogornost i evropski projekat.

Prvi utisci o knjizi:

- Obimna.
- Interesantna.
- Tematski bogata i raznovrsna.
- Argumentovana.
- Pisana razumljivim jezikom i jasnim stilom.

Autor knjige je arhiepiskop Volokolamski Ilarion (Alfejev), predsednik odeljenja za spoljne crkvene veze RPC.

Foto: Stefana Savić

Od Obame, preko Rokfelera, do Patrijarha Kirila: Goran Perčević, predsednik Interkomerca

INTERKOMERC A.D.

Kakve sve zdravstvene probleme imaju studenti

Nisu imuni na bolesti današnjice

Zbog „brzog života“ studentska populacija sve češće ima slabiji imunitet, boluje od različitih infekcija, psihosomatskih poremećaja, povišenog pritiska, alergija i gojaznosti, kažu u Zavodu za zdravstvenu zaštitu studenata u Beogradu. Iako i dalje spadaju u „najzdraviji“ deo društva, savremeni način života dovodi do toga da se i kod studenata poslednjih godina javljaju određeni problemi i oboljenja koja nisu ranije bila toliko karakteristična za tu populaciju.

Branka Konstantinović - Birovljev, načelnica Službe za unapređenje i očuvanje zdravlja i specijalista za ishranu u Zavodu za zdravstvenu zaštitu studenata u Beogradu, objašnjava da je reč o bolestima savremenog doba, odnosno „civilizacijskim bolestima“ koje su prisutne i kod studenata. Prema njenim rečima, na prvom mestu je prekomerna uhranjenost i gojaznost, poremećaj lipidnog statusa, kao i imuniteta koji se manifestuju od sklonosti ka raznim infekcijama do nastanka autoimunih bolesti, pa čak i malignih bolesti.

- Psihički poremećaji u vezi sa ishranom, kao što su bulimija, anoreksija, kompulzivno jedenje, emotivno prejedanje, pa i depresivna stanja, više su zastupljeni kod devojaka. Dosta česta je i pojava anemija čak i kod gojaznih studenata što govori o unosu namirnica bogatih mastima i šećerom, a nutritivno siromašnih. Problem pothranjenosti takođe je prisutan i to podjednako kod oba pola. Čest razlog ovim poremećajima je prisustvo hroničnog stresa. Takođe su prisutni i problemi koštano-zglobnog sistema kao posledica povećane telesne težine, kampanjskog bavljenja sportom i neutreniranosti i neadekvatne ishrane - ističe Konstatinović Birovljev.

Foto: Stefanija Savić

Pod velikim stresom

Prema rečima Branke Konstantinović-Birovljev, fizička aktivnost je preduslov dobrog zdravlja, a, prema podacima iz upitinika pri sistematskim pregledima, samo sedam do deset odsto studenata prve i treće godine na Beogradskom univerzitetu je fizički aktivno, dok je 40 odsto potpuno neaktivno. „Studenti su pod velikim stresom oko polaganja ispita, porodičnih i egzistencijalnih problema. Borba protiv stresa kroz razne tehnike savlađivanja stresa, postaje veoma aktuelna i danas nema dileme da je on okidač za nastanak brojnih oboljenja“, kaže naša sagovornica.

Zamenica načelnika Službe za opštu medicinu u Zavodu Zorica Milanović- Blažić ističe za naš list da studenti danas generalno imaju više zdravstvenih problema nego ranije, a da je uzrok tome opšti pad standarda. Kako kaže, mnogi studenti dosta uče, ne spavaju noćima, nepravilno se hrane, što dovodi do slabljenja imuniteta, pa samim tim i do infekcija. Međutim, ona naglašava da studentska populacija veoma vodi računa o svom zdravlju i da je disciplinovanija nego ranije, pa se pridržavaju svih terapija i redovno dolaze na kontrolu u 95 odsto slučajeva.

PRAVNI fakultet Univerzitet UNION
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА УНИОН У БЕОГРАДУ
Нови Београд, Гоце Делчева 36
ПРИДРУЖИТЕ НАМ СЕ У ШКОЛСКОЈ 2011/2012 ГОДИНИ
УПИСОМ НА АКРЕДИТОВАНЕ ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
Факултет врши упис:
- до 200 студената на прву годину студија;
- на остале године студија;
- на специјалистичке, мастер и докторске студије
Право уписа на прву годину студија имају кандидати са завршеном средњом школом у трајању од четири године.
Редослед кандидата за упис на прву годину студија утврђује се на основу успеха из средње школе и резултата теста провере способности и склоности праву.

Акредитован Одлуком Комисије за акредитацију и проверу квалитета Министарства просвете бр. 612-00-668/2008-04 од 04.12.2008. године
Тел. +381 11 2095 500; 2095-501; 319-63-77
www.pravnifakultet.rs; info@pravnifakultet.rs

ISTRAŽUJEMO: *Koliko studentske*

U službi studenata,

Najveći broj studenata nije član nijedne studentske organizacije, a mnogi čak i ne znaju koje organizacije deluju na njihovim fakultetima. Iako je „u opisu“ rada ovih organizacija poboljšanje položaja studenata, njihova uloga se na brojnim visokoškolskim ustanovama svodi na borbu za osvajanje liderskih pozicija.

Akademci tvrde da izbori za studentski parlament, ali i za SKONUS, često liče na obračun podmladaka različiti političkih partija. Nije tajna da na taj način studentski lideri promovišu programe partija čiji su članovi i tako za njih obezbeđuju solidno biračko telo, dok interese svojih fakultetskih kolega ostavljaju po strani. Iako je delovanje političkih partija zabranjeno za univerzitetu, mladi stranački aktivisti sa indeksom se zaklanjaju iza prava da svako može biti član političke partije. Oni listom tvrde da ne koriste svoju poziciju zarad lične i promocije partija čiju članску kartu poseduju.

Istraživanje Studentske unije Srbije, u kome je učestvovalo 3.093 studenta sa svih državnih univerziteta, pokazalo je da više od polovine anketiranih ne zna koje studentske organizacije postoje na njihovim fakultetima, a 91 odsto akademaca navodi da nije član nijedne studentske organizacije.

Od 16 odsto studenata koji imaju kritički stav prema studentskim organizacijama, 9,5 odsto smatra da one nemaju nikakvu moć, 4,5 kaže da su to samo funkcionerske organizacije, a 3,7 da su ideološko-političke organizacije.

Nemanja Petrović, nekadašnji predsednik Studentskog parlamenta Univerziteta u Beogradu kaže da mu je ta funkcija omogućila da stekne iskustvo, ali da ona utiče i na ličnu promociju, jer je reč „prvom čoveku“, odnosno predstavniku svih studenata Beogradskog univerziteta. Petrović, koji je član DSS-a tvrdi da nikada nije promovisao interese te stranke, već da se parlament u prvom i drugom mandatu bavio problemima u vezi sa studentskim standardom, reformom visokog obrazovanja i mobilnošću studenata.

- Sve te probleme smo počeli da rešavamo. Međutim, rad sadašnjeg Studentskog parlamenta je ispolitizovan i netransparentan. Sednice se održavaju samo kada neki član treba da se razreši ili izabere, što znači da se ne radi na rešavanju problema koji interesuju studente. U prve dve godine funkcionisanja parlamenta na nivou Univerziteta, u njegovom radu su učestvovali predstavnici Saveza studenata Beograda i Studentske unije Srbije. Oni su nas svojim iskustvom „terali“ da radimo na reformi - kaže Petrović.

Jovan Ličina, doskorašnji predsednik Studentskog parlamenta BU, a sada zamenik predsednika SKONUSA, kaže da je priča o sponi studentskih predstavnika i političkih partija „preterana“. Ličina, inače član DS-a tvrdi da ga, dok je bio na čelu parlamenta, niko iz te stranke nije zvao i govorio mu šta da radi. On kaže da se u DS-a učlanio mnogo pre nego što je ušao u parlament i da nema ambicije da se bavi politikom. Članstvo u Parlamentu i SKONUSU mu, kako kaže, više koristi za sticanje iskustva, nego što će mu omogućiti životnu promociju ili da ostavi lični pečat.

- Savez studenata Beograda je nekada korišćen za promociju određenih ljudi, ali su ta vremena prošla. Sada zakon ograničava koliko dugo neko može biti student, a vreme koje neko provede na određenim pozicijama nije toliko da bi omogućilo da ostavi neki lični pečat - kaže Ličina.

Podaci istraživanja SUS-a pokazuju da je 30 odsto studenata učestvovalo u izborima za studentski parlament. Polovina onih koji su glasali na izborima, ima poverenje u parlament, dok je 30 odsto razočarano načinom zastupanja. Trećina anketiranih smatra da aktivnosti parlamenta pre svega koriste studentima, dok isti procenat misli da od rada parlamenta korist imaju isključivo članovi, privilegovani pojedinci ili određene interesne grupe među studentima. Samo 13 odsto ispitanika smatra da je parlament u potpunosti autonoman u odlučivanju, a dvostruko više smatra da donosi odluke pod određenim pritiscima.

Nemanja Petrović procenjuje da lokalni studentski parlamenti različito utiču na rad dekanata. Najveći problem je to što parlamenti nisu nezavisni, jer nemaju status pravnog lica i poseban račun. Ličina dodaje da parlamenti ne mogu da imaju presudan uticaj na donošenje odluka, ali da, samim tim što u fakultetskim i univerzitetskim organima sede studenti, znači da se određene odluke donose uz konsultaciju sa njima.

V. S.

Pomešane nadležnosti

Naši sagovornici se slažu da je uticaj SSB-a i SUS-a opao. Jovan Ličina ukazuje i da je pluralizam studentskih organizacija po fakultetima mnogo izraženiji nego ranije. Da je uticaj dve nekada najveće studentske organizacije pomalo skrajnut misli i Nataša Sajlović, v.d. predsednika SUS-a. Ona ističe da je to posledica osnivanja studentskih parlamenata, što je dovelo i do problema oko toga šta su čije nadležnosti. Naša sagovornica naglašava da je u toku Tempus projekat, u kome učestvuju i državni i privatni univerziteti, a koji treba da uspostavi uređen sistem studentskih organizacija.

- Sve više neuroza i psihosomatskih poremećaja koji se manifestuju kao lupanje srca, drhtanje, nemogućnost udaha, gušenje
- Od hroničnih bolesti najčešće su dijabetes, astma, epilepsija i autoimuna oboljenjia, dok su maligne bolesti testisa kod mladih muškaraca češće nego ranije
- Studenti se pridržavaju svih terapija i redovno dolaze na kontrolu u 95 odsto slučajeva

- Najčešći problemi zbog kojih studenti dolaze su, pre svega, respiratorne infekcije, upale grla, nosa, sinusa, oboljenja krajnika. Kod devojaka su česte urinarne infekcije, kao i anemije. Više nego ranijih godina studenti se javljaju lekaru i zbog različitih alergija, kao i zbog oboljenja slabinske muskulature koja nastaju usled dugotrajnog sedenja i naglih pokreta - kaže Milanović-Blažić.

Prema njenim rečima, studenti sve više dolaze i zbog neuroza i psihosomatskih poremećaja koji se često manifestuju kroz organske simptome, kao što su lupanje srca, drhtanje, nemogućnost udaha, gušenje. Zbog nepravilne ishrane, dodaje da više studenata „pati“ od povišene masnoće, holesterola i triglicerida što je „faktor rizika da jednog dana dobiju kardiovaskularno oboljenje“.

Što se tiče hroničnih oboljenja, Milanović-Blažić ističe da su takve bolesti među studentima ređe. Kako objašnjava, najčešće je reč o dijabetesu, astmi, epilepsiji i autoimunim oboljenjima, dok su maligne bolesti testisa kod mladih muškaraca danas mnogo češće nego ranije.

- Studenti su po pitanju svog zdravlja veoma odgovorni i kao populacija obrazovaniji od drugih. Mnogi od njih kada imaju određene tegobe se najpre informišu na internetu i dođu sa već pripremljenim pitanjima, ali ima i onih koji su potpuno zdravstveno needukovani - napominje Milanović-Blažić.

Kada je reč o mentalnom zdravlju, panični napadi, promene raspoloženja, teškoće u komuniciranju, nesanica, kao i ljubavni problemi, odnosi u porodici, problemi sa učenjem i ispitima, razni strahovi i fobije problemi sa kojima se svakodnevno suočavaju studenti. Prema rečima stručnjaka iz nadležnog odeljenja, suština ovakvih smetnji je problem formiranja identiteta u kasnoj adolescenciji, životne krize i problemi u vezi sa studiranjem.

Branka Konstantinović-Birovljev ističe da na zdravlje utiče životni stil 70 odsto, a naslede svega 20 do 30 odsto, što znači da promenom životnog stila mogu da se spreče i leče mnoge bolesti. Kako kaže, „ishrana zauzima veoma važno mesto“ po pitanju zdravlja.

- To se odnosi na redovnost obroka, raznovrsnost, adekvatan unos voća, povrća i žitarica celog zrna, esencijalnih amino kiselina i esencijalnih masti, kao i na optimalan unos vode od dva do tri litra u zavisnosti od fizičke aktivnosti. Organizam čoveka se potpuno obnovi u proseku za 11 meseci, ali za to mu je potreban adekvatan unos vitamina i mineralnih materija svakoga dana, što današnja ishrana ne može da obezbedi i potrebna je suplementacija vitaminima i mineralima - objašnjava Konstantinović Birovljev.

Kako dodaje, ova služba Zavoda u saradnji sa Ministarstvom prosvete vrši stalan nadzor nad objektima za ishranu studenata i vrši kontrolu kvaliteta ishrane, ali ujedno daje i predloge mera u cilju njenog poboljšanja i usklađivanja sa zahtevima modernog doba.

Bojan Cvejić

organizacije zastupaju interese akademaca

ali i političkih partija

Foto: Danas

Više od polovine anketiranih ne zna koje organizacije postoje na njihovim fakultetima: Studentski parlament Beogradskog univerziteta

Milovan Petrović, direktor Studentskog centra „Beograd“

Brzi internet i u Studentskom gradu

Finansijskim planom koji je usvojio UO Ustanove Studentski centar „Beograd“ ove godine su predviđene značajne investicije, koje se, pre svega, odnose na povećanje broja mesta u studentskim domovima. Planirana je rekonstrukcija i adaptacija drugog bloka doma „Partis Lumumba“ i povećanje kapaciteta doma za studente sa hendikepom „Mika Mitrović“ na Voždovcu. To su dve najveće investicije, u kojima će Studentski centar Beograd učestvovati sa 50 odsto sredstava, a druga polovina će biti obezbeđena iz sredstava Nacionalnog investicionog plana - kaže Milovan Petrović, direktor Studentskog centra „Beograd“.

Značajna sredstva će biti izdvojena za investiciona održavanja, manje investicije i adaptacije u studentskim domovima i restoranima, a to su, prema Petrovićevim rečima, uobičajene aktivnosti svake godine.

● Dokle se stiglo sa uvođenjem interneta u studentske domove?

- Zahtev studenata je da internet bude uveden u svim sobama. Do sada je brzi internet uveden u domovima „Karaburma“, „Slobodan Penezić“ i „Patris Lumumba“, a očekuje nas uvođenje besplatnog interneta u Studentski grad. Imamo doveden optički kabl i trenutno se radi tehnička dokumentacija. To će biti značajna investicija, koju ćemo sigurno započeti u toku ove godine, ali sada ne znamo koliko će soba u prvom trenutku biti priključeno. Zavisi koliko novca budemo imali. Očekujemo pomoć Ministarstva prosvete, a nadam se da ćemo deo sredstava obezbediti iz donacija.

● Prethodnih godina su velika sredstva uložena u studentski standard, a na ruku vam je išlo i održavanje Univerzijade.

- Gotovo da nema doma u koji tokom poslednjih pet godina nisu uložena značajna sredstva. Olimpijada mladih je iskorišćena za kompletno renoviranje Studentskog grada. Sve sobe su okrečene, zamenjen je dotrajali nameštaj, sanitarije, elektro instalacije, parketi, prozori, vrata...Studenti su bili veoma zadovoljni kada su se posle Olimpijade mladih vratili u svoje sobe. Druga investicija, na koju se čekalo više od 20 godina, je bilo kompletno renoviranje studentskog doma „Karaburma“. Taj posao smo završili u vreme održavanja Univerzijade, tako da je nameštaj koji je Ministarstvo prosvete kupilo za potrebe tog takmičenja, preseljen u studentske domove. Novim nameštajem su, osim „Karaburme“ opremljeni „Koštunjak“ i „Patris Lumumba“. To smo iskoristili da sve sobe okrečimo, zamenimo dotrajale instalacije i adaptiramo sanitarne čvorove.

● U domovima studentskog centra je smešteno oko 10.000 studenata. Koliko je interesovanje studenata, u odnosu na postojeće kapacitete i da li se razmišlja o izdradnji novog doma?

- Nedostaje nam mesta, jer svake godine oko 30 odsto od broja primljenih studenata ostane „ispod crte“. To su dobri studenti, sa prosekom 7,5 i 8, a kada je reč o brucošima, dešava se da mnogi koji su bili odlični srednjoškolci ostanu bez mesta. Zato nam je veoma važno da renoviranjem „Patrisa 2“ povećamo kapacitet za još 200 do 250 mesta. Bilo je ideja o izgradnji novih domova, ali mislim da u ovom trenutku to nije realno.

● Cena smeštaja i ishrane je poslednji put menjana u oktobru 2009. Hoće li biti poskupljenja?

- Studenti mesečno plaćaju smeštaj od 880 do 1.430 dinara, zavisno od kategorije. Kada je u pitanju ishrana, studenti dnevno plaćaju 132 dinara. Doručak je 31 dinar, ručak 55 dinara, a večera 46 dinara. U ceni smeštaja akademci učestvuju sa oko 15 odsto, a u ishrani sa 40,74 odsto. Naš predlog će biti da se malo poveća učešće studenata u ceni smeštaja i ishrane. Da li će biti promena zavisi od mogućnosti države da u budžetu izdvoji sredstva za povećanje studentskih kredita i stipendija.

Nema doma u koji tokom poslednjih pet godina nisu uložena značajna sredstva: Milovan Petrović

● Anketa Saveza studenata Beograda je pokazala da su studenti uglavnom zadovoljni kvalitetom ishrane.

- Ne postoji ni jedan studentski restoran u kome tokom prethodnih pet godina nije zamenjena dotrajala oprema, nabavljene nove tople i hladne linije za čuvanje hrane. Uslovi za spremanje i kuvanje hrane su na evropskom nivou. Stalno preduzimamo mere da se poboljša ishrana, koliko je to u našoj mogućnosti. Ministarstvo prosvete priprema novi pravilnik, koji će značajno unaprediti ishranu studenata, vodeći računa o kalorijskim i nutritivnim vrednostima potrebnim mladima. Uveli smo sistem kontrole kvaliteta hrane HASAP, dobili smo domaće i međunarodne sertifikate.

● Studenti su nezadovoljni uslovima u domovima koja imaju zajednička kupatila.

- Ona jesu problematična. Prošle godine smo sredili kupatila u jednom krilu u „Slobodanu Peneziću“ i u „Žarku Marinoviću“, a ove godine nastavljamo sa tim poslom u jednom bloku „Penezića“ i u „Patrisu“. Kupatila su problem u malim sobama, sa dva ili tri kreveta, jer se često pojavljuje vlaga. A kada su zajednička kupatila nova i kada se održava higijena, studenti nemaju zamerke.

● Kako se borite sa preprodajom mesta po domovima?

- Taj problem realno postoji. Prošle godine smo vršili takozvane dubinske kontrole u „Karaburmi“, „Peneziću“ i Studentskom gradu, kada su komisije nenajavljeno „upadale“ u sobe, a da čak ni upravnici domova to nisu znali unapred. Na nivou celog Studentskog centra prošle godine je napisano između 300 i 350 prijava. Mislim da su se studenti uplašili, pa su oni, koji su „uhvaćeni“, u izjavama davali podatke od koga su kupili mesta i po kojim cenama. Te studente smo prebacili na ekonomska mesta. Oni koji su prodavali mesta su izgubili pravo da konkurišu za domski smeštaj do kraja školovanja.

V. Andrić

Više ekonomskih mesta

● Imate li mogućnosti da zaradite nešto od komercijalnih usluga?

- Ekonomska mesta su nam značajan izvor prihoda i broj tih mesta se svake godine povećava. Ove godine ćemo sigurno povećati broj ekonomskih mesta za 50, jer smo iselili neke bespravno useljene stanare i oslobodili službene stanove, tako što su neki upravnici otišli u penziju. Zbog velikog kapaciteta i uhodanog sistema, tokom leta smo veoma interesantni učesnicima zabavnih, kulturnih i sportskih manifestacija. Napominjem da je poslovanje Studentskog centra „Beograd“ potpuno pravno uređen sistem i da je naša celokupna delatnost u skladu sa domaćim i međunarodnim standardima kvaliteta.

NIŠ: Bežanje je u trendu

Dosta se beži. Ne bežimo samo mi, bežale su generacije ispred nas, a beže i završni razredi u osnovnoj školi. Idemo u kafić, kladionicu, igraonicu, a ima ih skoro pored svake škole. Nekad odemo do centra. A što bežimo? Pa, zato što često beži celo društvo, dosadno je, a i bolje to nego da dobijamo kečeve. Uostalom, to uglavnom znaju i naši roditelji i nije problem da nam opravdaju izostanke. Ponekad, doduše, kad vide koliko je neopravdanih, bude malo frke kod kuće, al' nam i sledeći put sve opravdaju - kaže učenica niške Ekonomske škole.

U Školskoj upravi Nišavskog okruga tvrde da nemaju podatke o broju izostanaka u prvom polugođu ove školske godine, od kada važi zakonsko rešenje o dozvoljenom povećanju broja neopravdanih sa 25 na 35. Direktori škola kažu da se broj izostanaka povećao, ali različito procenjuju „povećanje". Ipak, jedinstveni su u oceni da je izostanaka mnogo i prethodnih godina i sada.

- Nemamo podatke o broju opravdanih i neopravdanih izostanaka u školama, kao ni podatak da li je taj broj veći ili manji u odnosu na prethodnu školsku godinu. Takve podatke niko nije tražio od nas, imaju ih samo škole - kaže Živojin Jovanović, načelnik Školske uprave Nišavskog okruga.

Direktorka specijalizovane Gimnazije „Svetozar Marković" Olga Dragojlović kaže da je u toj školi, inače poznatoj po talentovanim i često nagrađivanim učenicima, u prvom polugodištu ove godine primećen porast izostanaka. Ona kaže da je u nekim odeljenjima broj izostanaka „povećan i za sto odsto" u odnosu na isti period prošle godine. Takođe, u prvom polugodištu učenici su zabeležili slabiji opšti uspeh za 10 do 15 odsto.

- Imamo i mnogo veći broj neocenjenih učenika nego prošle godine. Deca maksimalno koriste zakonsku mogućnost da ne prisustvuju času i ciljano beže. Smatramo da je sve to nedopustivo i da ne doprinosi kvalitetu školovanja i sticanja znanja - kaže Dragojlovićeva.

Direktor Gimnazije „9. maj" Nebojša Lekić, pak, kaže da „nema ozbiljnijeg povećanja" izostanaka u odnosu na prošlu i pretprošlu godinu, ali ocenjuje da je novo zakonsko rešenje „malo komplikovanije i zamornije" za razrednog starešinu i roditelje. On kaže da Gimnazija poštuje zakonsku proceduru, koja nalaže da se već posle pet neopravdanih roditelji zovu na razgovor, a posle 30 neopravdanih upozore da će u slučaj njihovog deteta biti uključen i Centar za socijalni rad, koji mu može postaviti staratelja.

- U našoj školi još nije zabeležen ni jedan takav slučaj. Problem najčešće završavamo u prvom razgovoru sa roditeljima posle petog neopravdanog, ali ima i drugačijih slučajeva. Činjenica je da u školama nekoliko godina unazad, postoji opšti trend izostajanja učenika sa časova, kao i trend da u tome indirektno učestvuju i mnogi roditelji koji su spremni da opravdaju svaki izostanak svoje dece - kaže Lekić.

Na teritoriji grada Niša nalazi se 36 osnovnih i 21 srednja škola, a u Nišavskom okrugu je ukupno 47 osnovnih i 25 srednjih škola.

Z. Miladinović

Po đaku 60 izostanaka

Direktor Nebojša Lekić kaže da je u Gimnaziji „9. maj" u prvom polugodištu 786 učenika napravilo 45.000 izostanaka, što je 60 izostanaka po učeniku. Od ukupnog broja izostanaka 5,1 odsto su neopravdani (tri neopravdana po učeniku). On kaže da je slična situacija i u drugim gimnazijama u Nišu. Ocenjuje da ovakvi podaci nisu frapantni koliko se čini u prvi mah jer „9. maj" pohađa veliki broj sportista, koji izostaje zbog sportskih obaveza.

TEMA: Da li se povećao broj izostanaka u školama u Srbiji

VRANJE: Đaci slave i po tri slave

Uprkos porastu od desetak procenata u odnosu na prethodno polugodište, broj izostanaka osnovaca i srednjoškolaca, prema oceni direktora nekoliko škola sa kojima smo razgovarali, „ne predstavlja drastičan problem".

- Beležimo porast izostanaka učenika, ali do sada nismo imali slučajeve da koristimo zakonske norme i u rešavanje problemima uključujemo Centar za socijalni rad i roditelje - kaže Dragan Ilić, direktor Gimnazije „Bora Stanković" u Vranju, koju pohađa 873 đaka.

Rešenje nije u pooštravanju sankcija: Dušan Stevanović, direktor OŠ „Vuk Karadžić"

On ocenjuje da je zakonsko povećanje broj izostanaka „loša usluga đacima" ali i kompletnom obrazovnom procesu, jer dozvoljava komotnije ponašanje učenika koji „sada lakše dolaze do opravdanja".

Slično misli i Dušan Stevanović, direktor Osnovne škole „Vuk Karadžić" koja je sa 1.218 đaka ujedno i najveća škola u sedam opština Pčinjskog okruga.

- Zakon je dao mogućnost đacima da na raznorazne načine opravdavaju izostanke. Često koriste izgovori „slavio sam slavu" i „mi u kući slavimo tri slave", što je teško proverljivo. Čak iako bismo krenuli od kuće do kuće da proveravamo, to bi, u najmanju ruku, bio dugotrajan i nevaspitan posao - veli Stevanović.

On navodi da se broj izostanaka učenika naročito povećava u drugom tromesečju, ali i da su kod izricanja vaspitnih mera učenicima koji „probiju" zakonski limit od 35 izostanaka, profesorima „smanjena prava".

- Zakon predviđa da zbog prekoračenja broja izostanaka učenik može da bude kažnjen jedinicom iz vladanja i premeštajem u drugu obrazovnu ustanovu na teritoriji opštine. Problem je, međutim, što takvog učenika ne možemo da prebacimo u drugu školu bez saglasnosti roditelja - pojašnjava Stevanović.

Kao posebno karakterističan i atipičan primer kada je u pitanju izostajanje iz škole on navodi slučajeve osnovaca Roma.

- Dešava se da dođu roditelji osnovaca romske nacionalnosti i kažu: „Mi nemamo šta da jedemo zato idemo za Švedsku" i onda đak sa nastave izostane čitavo tromesečje. Onda moramo da pribegnemo organizovanju polaganja ispita za sve takve učenike - navodi Stevanović.

Loša usluga đacima: OŠ „Vuk Karadžić" u Vranju

Rešenje ovog problema Stevanović vidi, ne u pooštravanju sankcija, već u pronalaženju sistemskog rešenja koje je nemoguće bez poboljšanja socio- ekonomske situacije u zemlji, a posebno na jugu Srbije, gde je izraženo siromaštvo.

V. Ristić

NOVI SAD: Vaspitnim radom protiv neopravdanih

Iako, prema rečima predsednika Sindikata prosvetnih radnika Vojvodine Mirka Radete, postoji podatak da na nivou Srbije svaki učenik sada ima u proseku po 42 izostanka više nego ranije, u novosadskim školama i školskoj upravi ne može se doći do konkretnih podataka da li se broj izostanaka povećao. U pojedinim školama tvrde da učenici ne izostaju više nego prethodnih godina.

- Broj izostanaka se kod nas nije povećao, na nivou je kao i ranijih godina, ali to pre svega zavisi od učenika do učenika. Oni koji su bili, da tako kažem, mangupi, još uvek izostaju kao i pre, a oni koji su redovno pohađali nastavu to i dalje čine. Problem sa izostajanjem je oduvek postojao kod viših razreda, kod nižih ga nije ni bilo, ali mislim da se malo podigla ozbiljnost zbog nepoznanice koja se zove prijemni ispit i mala matura. To je razlog što su se učenici znatno uozbiljili u odnosu na ranije - kaže Nedeljko Đorđić, direktor Osnovne škole „Đorđe Natošević".

Prema njegovim rečima, osmi razredi su ranije u najvećoj meri bili problematični kada su u pitanju izostanci, ali sada se broj izostanaka smanjio, jer učenici nastoje da prisustvuju nastavi kako bi se što bolje pripremili za predstojeći maturski ispit.

Pokazalo se da je situacija slična i u srednjim školama, te da se broj neopravdanih izostanaka nije mnogo povećao, pre svega zahvaljujući vaspitnom radu sa problematičnim učenicima.

- Imamo neznatno povećanje broja izostanaka, ali to je skoro zanemarljivo. Nema slučajeva da učenici zloupotrebljavaju to i da namerno izostaju zbog toga da bi izbegli pismene i kontrolne zadatke ili odgovaranje, jer oni su svesni da bi to bilo samo odgađanje na kratke staze i da će svakako morati da budu ocenjeni. Moguće je da postoje pojedinačni slučajevi koji na taj način kalkulišu, jer toga je u školama uvek bilo i biće, ali nikako se ne može reći da je u pitanju masovna pojava - kaže Radivoje Stojković, direktor Gimnazije „Jovan Jovanović Zmaj".

Najviše izostaju maturanti: Radivoje Stojković, direktor Gimnazije „Jovan Jovanović Zmaj"

Kako objašnjava Stojković, broj izostanaka se povećava sa tokom godina školovanja, što je uvek bio slučaj, tako da najmanje izostaju učenici prvih razreda, a najviše maturanti.

- S jedne strane, granica jeste pomerena na više, ali sa druge strane, propisan je vaspitni rad čim se pojavi preko pet neopravdanih izostanaka. Tada se pozivaju roditelji i kreće se sa vaspitnim radom, koji zajedno sprovode roditelji, profesori, odeljenske starešine i pedagoško-psihološka služba. Ranije je primenjivana postupnost u kažnjavanju, a sada ona nije obavezujuća, ali je to nadomešteno pojačanim vaspitnim radom, tako da je sprečen automatizam kažnjavanja i pokušava se da se osveste i učenici i njihovi roditelji - rekao je Stojković.

On tvrdi da takav vaspitni rad u mnogome utiče na učenike, koji su svesni da će, ukoliko budu izostajali sa nastave, morati mnogo više da se potrude da to nadoknade u dopunskoj nastavi i vannastavnim aktivnostima, što iziskuje dodatni boravak u školi i dodatne obaveze.

D. Jakobi

U LISTU DANAS SPECIJALNI POPUSTI ŠKOLAMA!

OBJAVLJIVANJE OGLASA ZA PRIKUPLJANJE PONUDA ZA IZVOĐENJE EKSKURZIJA

Sve dodatne informacije možete dobiti u Marketing službi lista Danas:
Adresa: Aleksa Nenadovića 19-23, 11000 Beograd,
tel/fax: 011/344 1186, e-mail: marketing@danas.rs

PRETPLATITE SE NA LIST
Danas

ŠKOLAMA POSEBAN POPUST OD 30%!

1 mesec	3 meseca	6 meseci	12 meseci
574,00	1.722,00	3.444,00	6.888,00
+ptt troškovi			
456,00	1.368,00	2.736,00	5.742,00
UKUPNO			
1.030,00	3.090,00	6.180,00	12.360,00

KONTAKT
Dnevni list Danas, Aleksa Nenadovića 19-23/5, 11000 Beograd
(za prodajnu službu)
Telefon: 011/344 11 86/107 i 124
e-mail: prodaja@danas.rs

Previše vremena provedenog u gledanju televizije negativno utiče na razvoj dece i mladih

Slike nasilja, pogrešni uzori i vrednosti

Deca i mladi poslednjih godina sve više provode vremena ispred „malih ekrana", što nesumnjivo negativno utiče na njihov psihofizički razvoj, slažu se stručnjaci. Provodeći više sati dnevno gledajući televiziju deca mogu postati pasivna, ne razvijaju socijalne veštine i komunikaciju, a mogu imati i iskrivljenu sliku o realnosti. Kada se doda i sadržaj koji TV stanice uglavnom nude, odnosno nasilje i rijaliti šou programi, postoji mogućnost i da deca počnu agresivno da se ponašaju i da stiču pogrešne uzore i vrednosti.

S druge strane, neka istraživanja su pokazala da deca koja gledaju dečje obrazovne emisije bolje čitaju i imaju razvijenije jezičke veštine od dece koja gledaju samo crtaće i programe za odrasle. Međutim, takvih programa je sve manje u ponudi TV stanica, kako u svetu tako i kod nas. Podaci istraživanja od pre dve godine, pokazuju da je obrazovnim sadržajima na TV stanicama u Srbiji posvećeno ukupno nešto više od četiri odsto.

Prema podacima agencije AGB Nilsen iz prošle godine, najviše obrazovnog programa je bilo na drugom programu javnog servisa, nakon kojeg je bio TV Foks, sa više od 2,5 odsto ovakvog programa. Više od dva odsto obrazovnog programa bilo je na TV B92, Košavi-Hepi, RTS1, dok je na Avali i Pinku manje od jedan odsto emisija ove vrste.

Prema istraživanjima stručnjaka za uticaj televizije na razvoj deteta, do 18. godine prosečno dete će provesti veći deo svog života gledajući televiziju, nego u bilo kojoj drugoj pojedinoj aktivnosti, izuzev spavanja. Takođe, ispitivanja su pokazala i da je tinejdžersko nasilje u 19. godini veće ukoliko je česta gledanost nasilja na TV-u u osmoj godini života. Američka doktorska komora okrivljuje nasilje na ekranima kao delimično odgovorno za porast maloletničkog nasilja od 126 posto između 1976. i 1992. godine. Smatra se, takođe, da televizija osiromašuje osećaj zajedništva. Deca koja gledaju televiziju manje veruju drugim ljudima i manje sudeluju u organizovanim dečjim aktivnostima izvan kuće.

Profesorka Pedagoškog fakulteta u Jagodini Nada Korać, međutim, ističe za Danas da ne postoje novija istraživanja o uticaju televizije na razvoj dece, već da se uglavnom „ponavljaju ranija istraživanja". Prema njenim rečima, ne može se precizno utvrditi kako TV program utiče na razvoj deteta, već da to zavisi i od trenutnog društvenog konteksta.

- Ako dete gleda TV više od osam sati dnevno, ako nema prijatelje i komunikaciju sa porodicom, to govori o nečemu drugom. Naime, deca koja su zanemarena i koja nemaju podršku u okolini opredeljuju se za televiziju i agresivne sadržaje i na taj način prazne svoju agresiju - objašnjava Koraćeva.

Problemi sa govorom

Više od 60 odsto dece predškolskog uzrasta ima problema u govorno-jezičkom razvoju, pokazuje istraživanje Instituta za eksperimentalnu fonetiku i patologiju govora. Pokazalo se da pojedina deca imaju nepravilan izgovor, a neki uopšte ne progovaraju. Stručnjaci upozoravaju da je jedan od razloga to što gledaju televiziju i po nekoliko sati dnevno.

Ona dodaje da je ponuda obrazovnog i školskog programa na TV stanicama u Srbiji danas „katastrofalna" i da deca gledaju ono što i odrasli, a da je jedina svetla tačka novi serijal emisije „Na slovo, na slovo". Ocenjujući veliku gledanost rijaliti šou programa kod nas, Koraćeva ističe da gledanje takvih programa kod dece može predstavljati opservaciono učenje.

- Onaj ko psuje i fizički nasrće na druge, bez obzira pobedio ili ne u takvom programu, biva nagrađen samim tim što je u javnosti, i na taj način može predstavljati deci model ponašanja - napominje Koraćeva.

Istraživanje od pre tri godine, koje su sproveli studenti pedagogije sa Filozofskog fakulteta u Beogradu na uzorku od 756 učenika četvrtog i osmog razreda, pokazuje da deca u Srbiji gledaju TV program tri do četiri sata dnevno. Deca najviše vole filmove i serije, omiljeni junaci su im Terminator i Rambo, kao i većini njihovih vršnjaka u svetu. Deca rado gledaju crtane filmove, a jedna trećina školaraca vreme provodi gledajući sportske i muzičke programe. Ipak, zabrinjavajući podatak je što se pokazalo da svega 15,7 odsto dece školskog uzrasta gleda obrazovni program.

Psiholog Nebojša Jovanović ističe za naš list da su „televizija i kompjuter moderne bebisiterke", kao i da danas televizija ima mnogo veći uticaj nego ranije. Kako kaže, sa TV-om se ne komunicira, već se samo primaju informacije, tako da se stvara receptivna pažnja. On kaže da da duhovit i edukativan program podstiče decu na razmišljanje i komunikaciju, ali da danas, nažalost, skoro i da nema takvih sadržaja.

- Pažnja koju izaziva gledanje TV-a dovodi do toga da deca čak i u školi traže animaciju, pa im samim tim i knjige postaju dosadne - naglašava Jovanović.

Što se tiče TV sadržaja, on dodaje da je program prilično obojen agresijom, pa da deca učenjem posmatranjem počinju, takođe, agresivno da se ponašaju. Objašnjavajući zašto se deca pre opredeljuju za agresivne sadržaje, a ne za obrazovni program, Jovanović ističe da decu privlači akcija, odnosno da su im interesantni pokret i brzina.

- Brzina dešavanja privlači decu i da u životu potom traže brzinu i laka rešenja. To je i odlika savremenog sveta - brzo zadovoljavanje potreba, iako je u životu za većinu stvari potrebno više vremena. Ako se ne uče postepenom odlaganju potreba, što mediji nikako ne čine, teško će kasnije imati toleranciju na frustraciju - napominje Jovanović.

Televizija i kompjuter su moderne bebisiterke

Psihijatar Aleksandar Ramah objašnjava za Danas da ne postoje istraživanja o tome koliko je preporučljivo da deca mogu da provode vremena ispred TV ekrana, ali da to ne bi smelo nikako da bude po nekoliko sati dnevno, kao ni svaki dan.

- Ako su deca posvećena školi, vannastavnim aktivnostima ili nekom hobiju, to je pozitivno. Međutim, ako se sve svodi samo na gledanje TV programa, to može onda negativno da utiče na psihomotorne sposobnosti, naročito kod manje dece - kaže Ramah.

- Pažnja koju izaziva TV dovodi do toga da deca i u školi traže animiranje, pa im i knjige postaju dosadne
- TV program propagira agresivne sadržaje, otuđenja, muziku koja je šund, kvazikulturne vrednosti...
- Onaj ko psuje i fizički nasrće na druge, bez obzira na to da li će pobediti ili ne u rijaliti šou programu, biva nagrađen time što je u javnosti i tako može predstavljati deci model ponašanja

Prema njegovim rečima, i u Srbiji i u svetu veoma je malo u ponudi školskog i edukativnog programa, kao i kvalitetnih filmova, a da od celokupnog programa TV stanice nude manje od deset odsto kvalitetnih sadržaja. Kako ocenjuje, TV program propagira agresivne sadržaje, pogrešne vrednosti, otuđenja, muziku koja je šund, kvazikulturne vrednosti i slično.

- Gledanjem TV-a u većoj meri može negativno da utiče na socijalne i komunikacione veštine. Kod dece može izazvati otuđenje i sklonost ka agresivnim postupcima, ukoliko pokušaju da premeste ono s druge strane ekrana u realnost - napominje Ramah.

Bojan Cvejić

Ученицима и просветним радницима
честитамо школску славу,
празник просвете и културе

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ је издавач од изузетног значаја за образовни систем у Србији који припрема и објављује квалитетне уџбенике за предшколско образовање, основну и средњу школу већ 54 године. Завод даје допринос и високом образовању објављивањем универзитетских уџбеника у области природних наука, математике, медицине као и друштвених и хуманистичких наука. Завод даје изузетан и посебан допринос култури и науци објављивањем сабраних дела наших најистакнутијих писаца и научника као што су Михаило Пупин, Никола Тесла, Милутин Миланковић, Стеван Мокрањац, Јован Карамата, Александар Белић, Милош Ђурић, Богдан и Павле Поповић, …

Завод остварује успешну сарадњу са водећим професорима и стручњацима у изради уџбеника и значајних дела, али и са институцијама ако што су: *Српска академија наука и уметности, Матица српска, Министарство просвете, Универзитет у Београду, Универзитети у Србији* и друге значајне институције науке, просвете и културе.

Визија Завода је изврсност у преношењу знања и лидерска позиција у издавању уџбеника и објављивању посебних и значајних дела. **Мисија Завода** је израда уџбеника врхунског квалитета и објављивање посебних и значајних дела којим доприноси подизању нивоа образовања, науке и културе.

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ
Кућа знања

Милован Витезовић

ПРВИ СРПСКИ ПОТПИС

Изнад историје, ратова и држава, коју стварају моћне војсковође, у којој се показују до мита неустрашиви јунаци, стоји историја људске борбе да се човек, људи и народи што више уздигну, то јест историја људског мира и прегнућа.

То је историја људске цивилизације, та чудесна бројаница култура народа.

Ту историју стварају они који су умом и духом најмоћнији. Међу њима, опет, издвајају се јунаци векова и народа.

У укупној историји српског народа и историји његове културе издваја се личност Растка Саве Немањића, првог српског архиепископа, утемељитеља духовне историје Срба.

Он је предосетио историју народа коју треба остварити и одважио се да је први ствара.

Сава Немањић је Србима био први верски поглавар, први писац, први државник, први законописац, први дипломата, први просветитељ, први лекар ...

Дело Саве Немањића јесте дело по коме се народ српски препознаје у својој држави, у својој вери, у свом уверењу, у свом језику, у својим законима и у својој правди.

И пре Саве Немањића били смо Срби, јер од њега знамо да смо Срби.

Дело Саве Немањића јесте крштеница српског народа, сведочанство о његовом историјском пунолетству, јемство како се подиже дедовина, његова тапија на српску земљу, тестамент којим се наслеђује отаџбина, доказ историје да је заувек изборио своје место на карти Европе и завет да му то место нико не сме и не може одузети.

Трајност овог дела које одређује народно место под звездама велика је потврда трајности људске наде.

Величина тог дела обавезује нас да га и зовемо Свети Сава.

Трајност дела навела је свет да га и он зове Свети Сава Српски.

Историја светске књижевности времена у коме је живео нема значајнијег имена од Светог Саве.

Његово дело јесте у низу оних дела византијских мудраца, учењака и књижевника, којима се премошћује епоха антике и епоха ренесансе и европској култури омогућује њена непрекидност.

Славећи Светог Саву, славимо себе, јер је њему историја доделила највећу људску титулу да буде учитељ свога народа у стремљењу ка највишим вредностима које потврђују један народ.

Сам спомен на Светог Саву обавеза је народа да све што је изборио и сачува.

Не заборављајући Светог Саву и његово дело, ми мислимо на будућност народа и наших покољења.

Помисао на дело Светог Саве завршава се питањем: шта ли је то тако вредно што ми стварамо и шта ћемо за будућност оставити?

Сава је први српски потпис и тиме именом се потписује читав његов народ.

(из књиге *Принц Растко)*

ЛИЧНИ СТАВ

Desanka Radunović, predsednica Nacionalnog prosvetnog saveta

Budite spremni da se usavršavate

Šta je Nacionalni prosvetni savet do sada uradio na strateškom planu?

Usvojili smo dokument Indikatori za praćenje stanja u obrazovanju i vaspitanju i u završnoj smo fazi izrade dokumenta Pravci razvoja i unapređivanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, koji će biti osnov za izradu dela celovite strategije obrazovanja i vaspitanja za nivoe obrazovanja koji su u nadležnosti Nacionalnog prosvetnog saveta, a to su predškolsko, osnovno i srednje opšte i umetničko obrazovanje i vaspitanje.

Zašto je to bilo potrebno?

Dokument Indikatori je važan da bismo na osnovu podataka sistematski pratili, merili, analizirali i ocenjivali kvalitet, pravednost i efikasnost obrazovanja i vaspitanja u Srbiji i na vreme preduzimali potrebne mere kada se uoče slabosti i odstupanja od zacrtanih ciljeva.

Osnovna funkcija dokumenta Pravci razvoja jeste da definiše opšti okvir za pojedinačne mere koje se donose i koje će se donositi u obrazovanom sistemu, i da na taj način određuje smisao i konzistentnost tih pojedinačnih mera. Cilj dokumenta jeste da doprinese izgradnji koherentnog sistema obrazovanja koji osigurava visoka obrazovna postignuća u svim oblicima obrazovanja na koje se odnosi.

Šta smo usvojili od konkretnih dokumenata, a šta nam nedostaje?

Zacrtani ciljevi su najvećim delom definisani kroz dostizanje različitih standarda. Do sada je NPS doneo:

- standarde učeničkih postignuća za dva nivoa osnovnog obrazovanja - obrazovne standarde za prvi ciklus (kraj 4. razreda) i obrazovne standarde za kraj osnovnog obrazovanja,
- standarde kvaliteta udžbenika i nastavnih sredstava,
- standarde kvaliteta rada ustanova.

Nedostaju nam:

- standardi učeničkih postignuća za srednje obrazovanje i vaspitanje, na kojima se radi
- standardi uslova za ostvarivanje posebnih programa u oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja
- standardi kompetencija za profesiju nastavnika i vaspitača
- standardi kompetencija direktora.

Na osnovu definisanih standarda učeničkih postignuća na različitim nivoima obrazovnog procesa biće razvijeni nastavni planovi i programi, a takođe i razrađen sistem interne i eksterne evaluacije. Od posebne važnosti su završni ispiti na kraju osnovnog i srednjeg obrazovanja (takozvana mala i velika matura), kao oblik eksternog vrednovanja kvaliteta obrazovanja na nivou Srbije. Ove godine će prvi put učenici koji završe osnovnu školu polagati završni ispit. Da bi ispit ispunio svoju funkciju moraju biti sprečene razne neregularnosti koje su pratile ranijih godina polaganje kvalifikacionog ispita za upis u srednje škole.

Moram da istaknem da NPS nije podržao koncept viđenih zadataka (prethodno objavljenih u zvaničnoj zbirci), koji je usvojen za ovu školsku godinu, jer se u našim školama raširena praksa bubanja napamet gradiva mora što pre prekinuti. Škola treba da bude mesto gde će deca pre svega naučiti da misle. Čuveni mađarski matematičar Đerđ Polja, otac moderne metodike nastave matematike, ističe „Potrebno je naučiti mlade da MISLE. To je, ako hoćete, najveći nacionalni i civilizacijski interes!"

Šta želimo da postignemo?

Kada svi navedeni standardi budu doneti dobićemo zaokruženi sistem kontrole kvaliteta u obrazovanju, pre svega kontrole izlaza iz obrazovnog procesa, ali i uslova rada i upravljanja obrazovnim procesom. To će omogućiti da se obrazovni proces demokratizuje i da se da veća sloboda školama i nastavnicima u izboru sadržaja i načina kojima će učenike snabdeti znanjem i veštinama koje su im potrebne za dalje učenje ili rad. Mislim da je obrazovanje jedini segment društva u kome se univerzitetski obrazovanim stručnjacima iskazuje nepoverenje tako što im se uskraćuje mogućnost da samostalno izaberu način kako će kvalitetno obaviti svoj posao. Jer, deca od škole do škole, od mesta do mesta, od generacije do generacije se jako mnogo razlikuju i rigidna pravila propisana iz jednog centra, ma kako ona bila dobra, ne mogu dati zadovoljavajući rezultat.

Svakako, donošenjem preostalih standarda proces reforme se ne završava. Obrazovni sistem je živ sistem jer se društvo stalno menja. Stoga je ovo samo početak jedne kontinuirane reforme u kojoj će se obrazovni sistem stalno menjati i prilagođavati društvenim potrebama.

Poruka

Da bi cela zamisao bila uspešno ostvarena neophodno je, pre svega, da je razumeju i podrže nastavnici i učenici. Prilagođavanje školskog programa učenicima trebalo bi da proces saznavanja učini kreativnim i deci zanimljivim. Za uspešnu primenu neophodna je priprema i obuka nastavnika, što je složen posao koji zahteva znatna finansijska sredstva. Ipak, mislim da će se uložena sredstva dobrom organizacijom vrlo brzo višestruko isplatiti.

Ono što bih želela da poručim nastavnicima, jer se često govori o višku nastavnika i o otpuštanjima, u zemlji u kojoj ima oko 40 odsto funkcionalno nepismenih, nijedan nastavnik ne može biti višak. Ali, drage kolege, budite spremni da se usavršavate i da na različite načine doprinesete obrazovanju stanovništva.

Interaktivni portal za nastavnike

Na sajtu Ministarstva prosvete postavljen je interaktivni obrazovni portal „Otvorena škola", koji treba da pruži podršku u radu učiteljima, nastavnicima i profesorima. Državna sekretarka u Ministarstvu prosvete Tinde Kovač-Cerović kaže da je cilj portala da se unapredi kvalitet nastave kroz razmenu obrazovno-nastavnih materijala u elektronskom obliku, primera dobre prakse i priprema za časove. Ovi materijali biće i dodatna inspiracija nastavnicima kako da obogate svoju nastavničku praksu. Portal se nalazi na **www.otvorenaskola@mp.gov.rs**, a može mu se pristupiti i sa zvaničnog sajta Ministarstva prosvete **www.mp.gov.rs**, preko linka Otvorena škola. Na portalu su već postavljeni nastavni planovi i programi osnovnog obrazovanja i vaspitanja i primeri dobre prakse, pre svega kvalitetne pripreme za časove i prezentacije uspešnih časova. Portal će se u narednih šest meseci „puniti" različitim vrstama edukativnih materijala, a očekuje se i da će izdavači postaviti svoja izdanja i kataloge koji će biti od koristi prosvetnim radnicima. Kovač-Cerović najavljuje da će uskoro sve škole dobiti lozinke, koje će im omogućiti da same postavljaju nastavne materijale, kao i da razmenjuju informacije i komentare.

U planu je i postavljanje posebnog segmenta za učenike na ovom portalu. ***D. D.***

Приватна Основна школа „Владислав Петковић Дис"

Приватна Основна школа „Владислав Петковић Дис" се налази у улици Ђорђа Вајферта 5, на Неимару. Школа је акредитована од стране Министарства просвете и спорта Републике Србије.
Настава у школи реализује се по наставним плановима и програмима Министарства просвете и спорта Републике Србије на српском језику, а родитељи имају могућност да се определе за двојезичну наставу, односно да део програма деца слушају и на енглеском језику.
Сви ученици од I до VIII разреда имају двојезичну наставу, а 10 ученика је максималан број по одељењу.
Организација наставног дана:
Настава је целодневна. Ученици су у школи од 8:45 до 16:00, имају редовну наставу, наставу на енглеском језику, додатну наставу и слободне и спортске активности.

Ђорђа Вајферта 5, тел: 011/3442 427, 063/169 8390

Приватна Гимназија „Владислав Петковић Дис"

Приватна гимназија „Владислав Петковић Дис", верификована од стране Министарства просвете РС, као гимназија општег типа, налази се у Београду, у Ламартиновој 8, на Врачару.

У Гимназији се настава одвија по Програму Министарстсва просвете, на српском језику, а део тог Програма деца свакодневно савладавају и на енглеском језику.

Гимназија уписује ученике у I, II, III и IV разред, и то од 10-12 ученика максимум по разреду.

Настава је целодневна од 9-16 h. Ученици у току наставног дана имају редовну, додатну индивидуалну наставу, ваннаставне активности, израду домаћих задатака, као и наставу на енглеском језику.

Ламартинова 8, 011/383 51 52, 063/169 8390
skola_dis@yahoo.com, www.skoladis.edu.rs

РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СПОРТ
55 година
Спортско Срце Србије!

Србија
11030 Београд, Кнеза Вишеслава 72
Тел.: +381 11 3555 - 461/178
E-mail: rzs@rzsport.gov.rs
www.rzs@rzsport.gov.rs

СПОРТОМ ДО ЗДРАВЉА

Физичка активност је један од најважнијих фактора који утичу на наше здравље и здравље наше деце. Упућујемо АПЕЛ свим родитељима да своју децу усмере на праве вредности и да кроз бављење спортом помогну својој деци да се правилно развију. СПОРТ јесу здраве животне навике, правилна исхрана, редован и активан одмор, адекватна социјализација, стицање упорности, прихватање пораза, поштовање саиграча и тренера.

Зато позивамо све наше суграђане да нас посете и доведу своју децу да заједно вежбамо, учимо и забављамо се!

Univerzitet Singidunum

Mesto na kojem počinje budućnost

U skladu s Lisabonskom strategijom u Evropskoj Uniji je sprovedeno niz reformi na području visokog obrazovanja. Cilj ovih reformi bio je formiranje jedinstvenog evropskog visokoobrazovnog sistema koji je sposoban da odgovori na zahteve zajedničkog tržišta rada.

U vezi sa tim Univerzitet Singidunum je razvio i definisanu strategiju, za stalno unapređivanje kvaliteta rada i obrazovanja studenata, usaglašenu sa evropskim standardima kvaliteta visokog obrazovanja. Da bi sadašnji i budući studenti, kao i njihovi roditelji, stekli jasnu sliku o tome šta se na Univezitetu preduzima u cilju podizanja nivoa kvaliteta obrazovanja svakog studenta, javno se objavljuju rezultati implementacije strategije kvaliteta koja podrazmeva sledeće:

■ **OBJEKTIVNO OCENJIVANJE STUDENTA:** Student se ocenjuje prema unapred objavljenim kriterijumima i pravilima, a ispitne procedure su prilagođene savremenom načinu polaganja ispita, elektronski ili putem testova.

■ **GRADIVO PRILAGOĐENO I TRŽIŠTU I STUDENTU:** Nastavnici ovog univerziteta su prilagodili svoja predavanja i udžbenike savremenim tržišnim uslovima, kao i potrebama polodavaca i studenta kao budućih zaposlenih.

■ **ADMINISTRACIJA U SLUŽBI STUDENTA:** Univerzitet ima implementiran informacioni sistem koji omogućava praćenje nastavnih procesa, praćenje bodovanja i ocenjivanja studenta, kao i pojednostavljenje prijave ispita, dobijanja uverenja i svih administrativnih procedura od značaja.

■ **PRAKSA PRE SVEGA:** Studentska praksa na ovoj visokoškolskoj ustanovi jeste jedan od prioriteta u radu sa studentima, o čemu govori i preko dve stotine sporazuma o saradnji, potpisanih sa različitim privrednim organizacijama, koji studentima pružaju mogućnost zaposlenja i pre samog diplomiranja.

■ **MOBILNOST STUDENATA:** Univerzitet Singidunum ima za cilj da doprinese lakšoj razmeni studenata sa fakultetima u inostranstvu, pre svega sa fakultetima na području Evropskog visokoobrazovnog prostora, čime pomaže budućim diplomcima da povećaju svoje šanse za zaposlenje kako u zemlji tako i u inostranstvu.

Svesni činjenice da bez primene standarda koji definišu kvalitet obrazovanja, nema ravnopra.vnosti na tržištu rada, zaposelni na Univerzitetu svakodnevno rade na njihovoj primeni, sa željom da stvore bolju budućnost za svoje studente i njihove buduće porodice.

Dragica Pavlović-Babić, sa Instituta za psihologiju, o poukama PISA testiranja

Gradivo treba kratiti „lepkom i makazama“

Najvažnija i najlogičnija promena na nivou obrazovnog sistema, koja može da utiče na podizanje nivoa učeničkih postignuća, je izmena nastavnih planova i programa i posledično udžbenika i ostalih materijala koji podržavaju nastavu, ističe Dragica Pavlović-Babić, naučna saradnica Instituta za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu i nacionalna koordinatorka PISA istraživanja, odgovarajući na pitanje koje pouke možemo da izvučemo iz dosadašnjih rezultata ove studije.

- To je ogroman posao kojim treba da se bavi multidisciplinarna grupa ljudi sa različitim iskustvima. To je takođe radikalan posao, ali ne u smislu izmene sadržaja koji se uči, već načina na koji je gradivo „upakovano“ i međusobno povezano. Do sada je bio slučaj da se jedne godine menja program za jedan razred, naredne godine za sledeći i da je svaki put angažovan različit tim stručnjaka, koji nisu u obavezi da se nadovežu na ono što je već urađeno. Bez jasnog određenja šta je celovita slika imate samo parcijalne produkte koji među sobom loše komuniciraju - ističe Pavlović-Babić.

Foto: Stefana Sonić

Treba da učimo iz sistema kao što su Finska i druge skandinavske zemlje: Dragica Pavlović-Babić

● Da li promena nastavnih programa znači samo skraćivanje obima gradiva?

- Preobimni programi jesu jedan od problema. Kad gledate iz perspektive nastavnika i obrazovanja u celini, obaveza je da se prođe kroz jako mnogo gradiva, nema vremena za zadržavanje ili bavljenje nekim temama. Udžbenici su preobimni, a učenici preopterećeni, jer ono što ne mogu da postignu u školi moraju da nadoknađuju kroz samostalno učenje kod kuće ili kroz privatne časove. Ti časovi su takođe posledica orijentacije škole ka velikoj količini sadržaja koji se isporučuje. Najvažnije je, međutim, da se programi „ne seku makazama“, tako što ćete samo izbaciti neke delove, već moraju da se skraćuju „makazam i lepkom“. Dakle, delovi gradiva koje smo izabrali da ostanu, jer su suštinski i važni, moraju da se povežu i organizuju na smislen način tako da postoji vertikalno (po razredima), ali i horizontalno povezivanje, odnosno da gradivo koje se uči u okviru različitih predmeta bude sinhronizovano i međusobno usaglašeno da biste dobili jedinstvenu sliku.

● Tvrdite da na bolja obrazovna postignuća učenika utiče i status koji obrazovanje ima u društvu?

- Svaka promocija obrazvanja i znanja kao vrednosti je dobar ili veoma važan početak. Stipendiranje učenika, posebno iz siromašnih sredina, kojima treba dodatna podrška da bi uspeli da postignu nivo koji očekujemo, promocija uspeha učenika i veća ulaganja u obrazovanje - sve to utiče na podizanje učenilkih postignuća. Sredstva koja država izdvaja za obrazovanje su u ovom trenutku ispod proseka zemalja Evropske unije, ali naši učenici postižu niža postignuća nego što bismo na osnovu ulaganja mogli da očekujemo. Povećano ulaganje u obrazovanje znači jasnu poruku države da je obrazovanje u ovoj zemlji prioritet. Veoma je čest slučaj da se škole opremaju kroz neke vidove donacija, što je u redu. Ali donacije ne smeju da budu jedini ni osnovni mehanizam. Opremanje škola mora da bude mera obrazovne politike, a ne slučajni efekat aktivnosti dobronamernih ljudi.

● Šta nastavnik u svom radu može da promeni da bi se popravila obrazovna postignuća njegovih učenika?

- Deo zasluga za nešto bolje rezultate na poslednjem testiranju pripada nastavnicima i školi. To pokazuje da je i u postojećim uslovima moguće napraviti pomak i preorijentisati nastavu da ne bude toliko reporoduktivna, već da se ima u vidu primena, da znanja budu upotrebljiva, da se učenicima tako postavljaju zadaci da vide te veze, da ih teraju da razmišljaju, argumentuju, da donose zaključke.

● Ali, koliko je nastavnik motivisan da se menja u sistemu koji mu je dozvoljavao da godinama radi na isti način?

- Pitanje je koliko je motivisan, ali i koliko se oseća da može, jer nije naučen da radi tako. S druge strane, ima ograničenja u nastavnim programima koji od njega zahtevaju šta i kada da uradi. Ima mnogo ograničenja da bi se praksa menjala na mikro planu. Nastavnici to mogu i čini mi se da se to i dešava, ali bi mnogo bolje bilo kada bi bili sistemski podržani da rade drugačije.

● Poslednje istraživanje je podržalo Ministarstvo prosvete i to je dobro. Koliko su do sada prosvetne vlasti bile zainteresovane da posle objavljivanja rezultata nešto konkretno promene .

- U Zakonu o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ima mnogo toga prepoznatljiivog iz obrazovne filozofije na koju se PISA naslanja. Tim za impementaciju strategije za smanjenja siromaštva je zaintesovan za sekundarne rezultate istraživanja. Rezultati PISA istraživanja treba da budu stalni alat za unapređivanje obrazovanja. Ali, ono što priželjkujemo je da ti rezultati budu argumenti za donošenje različitih odluka u oblasti obrazovanja.

● Kakvu pouku možemo da izvučemo od zemalja koje su na vrhu tabele?

- Mislim da je dobro da izvlačimo pouke od zemalja koje su relativno slične nama. U ovom ciklusu se više nego ranije priča o dalekoistočnim sistemima, jer kako koja zemlja se uključuje u PISU, tako se visoko plasira. Nama to nije referenca, jer sistemi kao što su Hong Kong, Singapur i Šangaj su visoko urbane sredine i sa njima ne treba i ne možemo lako da se poredimo. Treba da učimo iz sistema kao što su Finska i druge skandinavske zemlje. Kurikulumi i obrazovanje nastavnika su dve stvari u kojima se Srbija najviše razlikuje od obrazovnih sistema koje bismo opisali kao uspešne.

Vesna Andrić

Jednake brige

● Šta više treba da nas brine - to što je trećina učenika funkcionalno nepismena ili što je mali procenat đaka na najvišim nivoima postignuća?

- To su jednake brige. Sistem je pokazao da ima kapacitet da učenike koji su u donjim rizičnim grupama potpomogne i „gurne“ naviše, ali između dva istraživanja nije pokazao kapacitet da već broj učenika „gurne“ na više nivoe postignuća. Kao i u prethodna dva ciklusa, gotovo da možemo da prebrojimo koliko imamo učenika na najvišim nivoima postignuća.

Kako će izgledati škole u 2050.

Hologramski profesori i kontrolni od kuće

Aleksandar Roknić

FUTURIZAM

Dobro jutro, deco, kaže učiteljica, a deca joj uglas odgovaraju. Ovako bi izgledao početak časa u školi 2050. godine. U ovoj slici nije ništa neuobičajeno, osim što bi nastavnici mogli da budu roboti, specijalno pravljeni za predavanje i rad sa učenicima.

Da li to znači da će nastavnici ostati bez posla u budućnosti? Nikako. Imaće dovoljno posla u programiranju robota i smišljanju kako da predupredе dečje smicalice da bi do boljih ocena došli sa malo znanja. Jedna od opcija koja se pojavljuje je da bi profesori mogli da predaju preko hologramske projekcije, da bi se sprečili fizički napadi na nastavnike.

Kako će izgledati škola budućnosti?

Predviđa se da će digitalizacija transformisati obrazovanje. Prema američkom autoru Kregu Mekkvinu, u školi 2050. godine stari zvuk pisanja i škripanja krede po tabli biće zamenjen velikim kompjuterskim ekranima preko celog zida učionice.

Zid učionice, na kojem je prethodnog časa bila panorama nekog predela, po ulasku druge grupe učenika se menja, u zavisnosti šta se toj deci predaje. U zavisnosti od teme na zidu će biti prikazan morski ili planinski predeo uz ugodnu klasičnu muziku, uključujući i zvuk i miris, kao i baza podataka o toj temi, kojoj bi učenici mogli da pristupe preko svog računara. Praktično, svaka soba za učenje (učionica) biće prilagođena trenutnoj temi časa.

Crtanje i pisanje na papiru biće izbačeno iz školskih klupa, jer će se sve raditi na kompjuteru. Toliko će sve biti kompjuterizovano da će se postaviti pitanje - zašto se uopšte ide u školu, jer će za decu koja su bolesna, na primer, biti moguće da prate nastavu preko kompjutera, iako su kod kuće. To se odnosi i na kontrolne zadatke koji će moći da budu zadavani i dok je đak kod kuće.

Prema autoru Di Dikinsonu, obrazovanje počinje u kući, uz podršku centara za roditeljstvo. Postojaće osnovni programi za decu od šest do 12 godina, tinejdžere i za decu sa posebnim interesima.

Ima mišljenja da bi školski dan u 2050. mogao biti kraći, dok neki futurolozi predviđaju da će se učenje događati u bilo koje doba dana tokom sedmice.

Deca će na časovima, na primer stranih jezika, nositi slušalice, a u jednoj slušalici ćuće originalni zvuk stranog jezika, na primer nemačkog, a u drugoj automatski prevod.

Što se kažnjavanja nasilja u školama tiče, futurolog, profesor Grejem Vajthed, smatra da neće biti granice za loše ponašanje u školi - glavna i jedina kazna biće isključivanje iz škole. Roditelji će imati kontrolu nad izostancima dece iz škole, jer će dobijati tekstualnu poruku kada se učenici ne budu registrovali po dolasku u školu, po izostanku sa časa, ali i po odlasku iz škole.

Studenti će prilikom polaganja ispita na fakultetima prolaziti kroz glasovnu kontrolu, da ne bi došlo do zamene identiteta i da neko drugi ne bi odgovarao umesto pravog studenta. Činjenica je da je internet već danas počeo da menja pedagogiju, jer je omogućio studentima da lakše sakupljaju i kombinuju informacije pronađene na pretraživačima.

O tome kako će izgledati i da li će obrazovanje u Srbiji do 2050. izgubiti značaj naši sagovornici imaju suprotna mišljenja.

Pisac Andrija Matić, autor knjige „Šaht“ o Srbiji 2025. godine, smatra da će potreba za obrazovanjem postojati i 2050. godine, ali da će se nastava odvijati uz mnogo veće učešće tehničkih pomagala.

- Profesori neće imati tako značajnu ulogu kao danas, u nekim oblastima neće ni biti potrebni, a promenićе se i koncept škole - studenti će sve svoje obaveze moći da obavljaju kod kuće, sedeći za računarima. Takav koncept nastave već postoji na mnogim svetskim univerzitetima, pa je sasvim moguće da će ga većina zemalja usvojiti do 2050. godine - kaže Matić.

On smatra da ne bi bilo iznenadujuće da u bliskoj budućnosti dođe do nekog velikog rata, u kojem će se koristiti razorno nuklearno oružje, „a tada obrazovanje neće biti u prvom planu“.

- Moguće je i da će se u Evropi do 2050. pojaviti takozvane „verske države“ (lako mogu da zamislim nekakvu Pravoslavnu Republiku Srbiju), koje će potpuno uskladiti obrazovni sistem sa verskim učenjima. Najzad, nemojmo zaboraviti predviđanja Oldosa Hakslija, koji je u Vrlom novom svetu (Brave New World, 1932) pisao o zanimljivim tehnikama učenja kao što su „neopavlovljevo uslovljavanje“ i „hipnopedija“, pomoću kojih se deca uslovljavaju da vole ili mrze određene stvari. Ako bi se ta predviđanja ostvarila, obrazovanje bi izgubilo svoju svrhu - zaključuje Matić.

Sa druge strane, reditelj Lazar Bodroža, autor interaktivnog eksperimentalnog filma „Uberlife“, smatra da će u budućnosti škole u Srbiji najverovatnije ići u korak sa svetom, što se digitalizacije i tehnologije tiče, ali da ne veruje da će obrazovanje imati takav značaj kao nekada.

- Verovatno će čovek moći sam da se obrazuje, čak i kvalitetnije nego u školi, jer već danas može da se dođe do neverovatnih informacija, nego pre 40 godina, tako da je pitanje koji će značaj imati, čak i niži stepen obrazovanja 2050. Već danas imamo mnogo zanimanja za koja ne postoji institucionalno obrazovanje, pa je pitanje da li će to biti neophodno ili će to biti vrsta luksuza - naglašava Bodroža.

On kaže da kada se uporede 2011. i 1970. godina, obrazovanje u Srbiji se nimalo nije promenilo.

- Kada sam ja išao u školu i ovo danas, od nižeg ka višem obrazovanju, na primer ja sam išao na Fakultet primenjenih umetnosti, uglavnom je sve ostalo isto. Isti programi, isti ideali. Dovoljno će biti da se odvojimo od sedamdesetih u obrazovanju, pa ćemo već da napredujemo. Jedan od mojih profesora mi je rekao da njegova ćerka, koja je 10 godina mlađa od mene, uči po programu po kojem je on učio - navodi Bodroža. ■

Elektronske knjige

Već danas su postavljena pitanja o budućnosti čitanja i pisanja. Današnji program u školama je program za opismenjavanje. Do 2050, futuristi veruju, škole neće učiti decu da čitaju i pišu, jer će takve veštine biti korisne koliko i poznavanje šeme telefonskih linija mladima danas. Dakle, neupotrebljivo znanje. Kompjuteri će postati moćniji. Stare knjige će biti uklonjene sa polica biblioteka, a biće dostupna samo digitalna izdanja. Udžbenici će biti u elektronskoj formi, odnosno kao elektronska knjiga.

Budućnost je u Južnoj Koreji počela: Robot umesto nastavnika

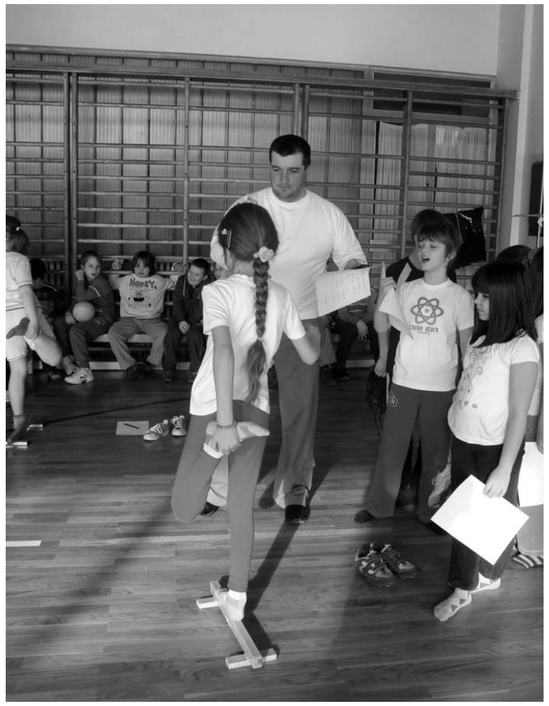

Republički zavod za sport uspostavlja sistem za praćenje fizičkih sposobnosti dece osnovnoškolskog uzrasta u Srbiji

Put do zdrave nacije

Rastuća briga društva za zdravlje dece i omladine, ali i želja da se postignu što bolji rezultati u sportu, usmerila je rad naučnika u oblasti fizičkog vaspitanja i sporta na istraživanja razvoja fizičke sposobnosti, ali sa različitim ciljevima.

Dok je u vrhunskom sportu cilj sportski rezultat, rad na praćenju fizičkog razvoja i utvrđivanju nivoa fizičke sposobnosti šire populacije dece i omladine sve više je u funkciji utvrđivanja procene zdravlja, unapređenja fizičkog vaspitanja i podizanja motivacije mladih da se više bave fizičkim vežbanjem, posebno u uslovima savremenog načina života.

-Zadatak praćenja fizičke sposobnosti stanovništva (dece, omladine i odraslih), deklarativno je prihvaćen kao zakonska obaveza Republičkog zavoda za sport u vidu jedne od osnovnih delatnosti, ali do sada nije obezbeđen opšte društveni konsenzus, kao i materijalna sredstva da se ovom pitanju posveti odgovarajuća pažnja kod nas - ističe Aco Gajević, pomoćnik direktora Republičkog zavoda za sport.

Zbog toga je, kako dodaje, Zavod pristupio uspostavljanju sistema za praćenje fizičkih sposobnosti dece osnovnoškolskog uzrasta u Srbiji „Srbijafit“, sa ciljem da relevantnim institucijama obezbedi polaznu tačku za donošenje strateških mera na polju plansko-razvojnog karaktera u oblasti fizičkog vaspitanja.

-U toku akreditacija ovog programa u Zavodu za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja. Ako dobijemo podršku Ministarstva prosvete i drugih relevantnih institucija, u sve osnovne škole u Srbiji biće instaliran poseban softver koji će služiti za praćenje fizičkih sposobnosti osnovaca. Testiranje bi vršili profesori fizičkog vaspitanja, koji bi za to bili obučeni. Najidealnije bi bilo da se testiranje obavlja na početku i na kraju školske godine ili najmanje jednom godišnje. Na osnovu podataka koje budemo dobili imaćemo kartu fizičkih sposobnosti dece osnovnoškolskog uzrasta po okruzima i opštinama u celoj Srbiji - objašnjava Gajević.

Naš sagovornik dodaje da bi uspostavljanje sistema za praćenje fizičke razvijenosti i fizičkih sposobnosti osnovaca omogućilo i procenu antropološkog statusa svakog deteta u odnosu na referentne vrednosti vršnjaka na nacionalnom nivou. Sem toga, dobijeni rezultati bi služili i za uporednu analizu sa vrednostima koje su na testiranjima postigli osnovci iz drugih evropskih zemalja, ali i kao osnov za donošenje odgovarajućih mera u cilju poboljšanja stanja u oblasti fizičkog vaspitanja , pre svega za izradu modernih kurikuluma u ovoj oblasti.

D. D.

Ispod proseka

Istraživanje koje je Republički zavod za sport sproveo 2009. godine je pokazalo da je kod učenika osnovnih škola u poslednjoj deceniji došlo do porasta telesne težine i visine, ali i do smanjenja fizičkih sposobnosti. U poređenju sa rezultatima dece istog uzrasta iz drugih evropskih zemalja, evidentno je da su naši osnovci ispod proseka u okviru većine rezultata koji karakterišu fizičke sposobnosti.

Zastareli kriterijumi

-Značaj ovog programa je sama činjenica da parametri morfoloških, funkcionalnih i motoričkih sposobnosti nisu praćeni gotovo 15 godina u Srbiji. Kriterijumi fizičkog razvoja i fizičkih sposobnosti iz 1995. godine se i dalje koriste u mnogim školama u našoj zemlji, ali u većin slučajeva na neadekvatan način, odnosno u funkciji ocenjivanja postignutih rezultata na testovima, kao instrumenti procene fizičke sposobnosti. Neophodno bi bilo da se nakon više od decenije uradi revalorizacija ovih parametara na reprezentativnom uzorku, prvenstveno dece i omladine na celoj teritoriji Srbije - ukazuje Aco Gajević.

Srpska banka a.d. Beograd osnovala Fond za stipendiranje talentovanih učenika osnovnih i srednjih škola

Ulaganje u budućnost Srbije

Skupština Srpske banke a.d. donela je odluku o osnivanju Fonda za podršku školovanja talentovane dece, s namerom da se sistemski i organizovano stara o razvoju i obrazovanju izuzetno talentovanih učenika osnovnih i srednjih škola u Srbiji.

„Fond za 5+", kako je njegov skraćeni naziv, stipendiraće školovanje i stručno napredovanje posebno nadarenih đaka u obrazovnim ustanovama čiji je osnivač Republika Srbija, nagrađivaće učešće na takmičenjima i olimpijadama znanja čiji je cilj afirmacija naučnih i istraživačkih, odnosno umetničkih sposobnosti, a pružaće i materijalnu pomoć za redovno školovanje, obrazovanje i stručno usavršavanje u poznatim naučnim i obrazovnim centrima u zemlji i inostranstvu.

- Odgovorni prema državi kao osnivaču, odgovorni prema imenu koje nosimo, ali najodgovorniji prema budućim generacijama, mi u Srpskoj banci smo odlučili da osnujemo Fond „5+" za stipendiranje talentovanih osnovaca i srednjoškolaca, kako bismo bar malo pomogli najboljim učenicima da svoju budućnost vide u Srbiji i vežu je za nju - kaže Ivan Maričić, predsednik Izvršnog odbora Srpske banke a.d.

Fond „5+" ne može svima da reši probleme školovanja ili odlazaka na učeničke olimpijade, ali, iz Srpske banke obećavaju da će nastojati da na što pravedniji i funkcionalniji način pomognu onima kojima je prepreka na putu do uspeha, recimo, siromaštvo ili to što se školuju ili žive u provinciji.

- Na ovaj način ćemo pokušati da pokažemo da i sa malo pomoći i brige može da se postigne mnogo. Svima je jasno da je pamet ove zemlje najveći izvozni potencijal Srbije. Zbog toga moramo biti ponosni ali ne i srećni, jer trend odliva mozgova je nešto nad čime se svi moramo ozbiljno zabrinuti. Otuda ovu inicijativu Srpske banke vidim i kao poziv ostalima da na sličan način počnu da razmišljaju o sudbini najboljeg što ova zemlja ima - dodaje Ivan Maričić i ističe da će Srpska banka redovno puniti ovaj fond, ali će i na druge načine, pre svega kroz dobrotvorne akcije, nastojati da proširi mogućnosti Fonda „5+".

Ivan Maričić, predsednik Izvršnog odbora Srpske banke a.d.

Fond za podršku školovanja talentovane dece je, inače, osnovan na osnovu Zakona o zadužbinama, fondacijama i fondovima.

Za predsednika Fonda imenovan je profesor Dragoljub Mićunović, a članovi Upravnog odbora su potpredsednik Vlade Srbije zadužen za nauku Božidar Đelić, bivši ministri nauke i pravde Ana Pešikan i Dušan Petrović, kao i predsednik Srpske banke Ivan Maričić.

Đačka štednja

Srpska banka je pokrenula stepenastu „Đačku štednju" u dinarima, na ime maloletnog lica, sa maksimalnim rokom štednje do 18 godina, odnosno od rođenja do punoletstva deteta. Uplate su u dinarima, a štednja je u evrima i prati tri životne etape deteta: predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski uzrast. U svakoj fazi, produžavanjem oročenja, raste i stepenasta kamatna stopa, koja iznosi od 6 do 8,5 odsto, a na svake tri godine povećava se za pola procenta, uz mogućnost dodatnih uplata tokom trajanja štednje i podizanje depozita od 30 odsto nakon prve godine oročenja. Ideja je da se stimulišu roditelji da ulažu u budućnost svoje dece, a da ukamaćena sredstva, nakon završetka srednje škola, detetu budu dovoljna za pokriće troškova studija na najprestižnijim srpskim fakultetima. Račun otvara roditelj - staratelj, dok sredstva mogu da uplaćuju i druga lica. Uz štednju za treće dete, Srpska banka poklanja depozit. Nakon svake izmene stanja na ovom računu (pripisa kamate, dodatne uplate ili delimične isplate) banka šalje sms poruku vlasniku. Bez obzira na datum uplate oročenog štednog uloga, banka vrši obračun i pripis kamate poslednjeg dana u mesecu. Uz ovaj vid štednje banka vlasniku računa izdaje i platnu štednu karticu. Minimalni početni ulog je 1.000 dinara, a kada se uplata vrši direktno na devizni račun minimalni ulog je 10 evra. Ograničenja mesečnih i dnevnih uplata u dinarima nema.

Zanimljivo je da je Srpska banka ime i dizajn („Pindulica", prase autohtone srpske rase mangulice) svog originalnog proizvoda „Đačka štednja" zaštitila u Agenciji za intelektualnu svojinu.

Maloletničke trudnoće - tema o kojoj se ćuti

Skup danak neznanju i neobaveštenosti

Pojava maloletničkih trudnoća u Srbiji nije retka kao što se obično misli, a neobaveštenost i neznanje skupo se plaćaju. Prekid trudnoće ili rođenje deteta predstavljaju traumatično iskustvo za adolescentkinje, ugrožavaju njihovo reproduktivno zdravlje, a time i zdravlje cele populacije, ukazuje dr Katarina Sedlecki, načelnik Republičkog centra za planiranje porodice pri Institutu za zaštitu zdravlja majke i deteta „Dr Vukan Čupić".

- Današnje generacije mladih odrastaju u „sudaru" tradicionalnog društva sa jasno definisanim normama ponašanja i modernog, u kome su slobode velike, posebno u sferi seksualnosti. Pritom, društvo im nije omogućilo da odluke u sferi seksualnosti donose na osnovu pune informisanosti i time preuzmu ličnu odgovornost za posledice. Seksualna edukacija nije sastavni deo odrastanja, jer se u roditeljskoj kući obično ne razgovara o ovim temama, a odgovarajuća edukacija nije sastavni i obavezni deo školskih programa - kaže Sedlecki.

Ona navodi da su, prema nalazima istraživanja, glavni izvori informisanja mladih njihovi vršnjaci i sredstva javnog informisanja. Mediji neretko šalju jednostrane poruke, veličajući fizički izgled i telesne aspekte seksualnosti, a bez napomena o vrednostima emocija, zdravih partnerskih odnosa i merama očuvanja reproduktivnog zdravlja. Osim toga, objašnjava naša sagovornica, zdravstvene službe u mnogim krajevima Srbije nisu prilagođena potrebama mladih, zbog nedovoljne podrške razvoju odgovarajućih savetovališta. Otuda, kada i žele da se obrate stručnjaku, mladi se sudaraju sa preprekama da to i učine.

- Mladi u našoj sredini uglavnom se informišu iz sredstava javnog informisanja i u razgovoru sa vršnjacima. Dobro je, međutim, što kod nas ipak postoje dobri internet sajtovi, gde čak mogu da zatraže i dobiju savet i pomoć lekara - naglašava Sedlecki.

Prema njenim rečima, polovina svih predbračnih trudnoća se dogodi u prvih šest meseci seksualne aktivnosti.

Foto: Stefana Savić

- U jednoj godini u Srbiji se dogodi najmanje 50 trudnoća na 1.000 devojaka uzrasta od 15 do 19 godina
- Čak 82 odsto majki adolescentnog uzrasta rađa izvan braka
- Polovina svih predbračnih trudnoća dogodi se u prvih šest meseci seksualne aktivnosti

- Procena je da se u jednoj kalendarskoj godini u Srbiji dogodi najmanje 50 trudnoća na 1.000 devojaka uzrasta od 15 do 19 godina. Približno jednak broj tih trudnoća završava se rađanjem ili namernim pobačajem. To znači da je procenjena stopa abortusa kod adolescentkinja oko 20 promila. Zabrinjava što se održava relativno visok nivo rađanja pre 17. godine života, s obzirom na to da te trudnoće nose visok rizik i za majku i za novorođenče. Adolescentna trudnoća je i veliki socijalni problem, jer se više od četiri petine dece, tačnije 82 procenta, majki adolescentnog uzrasta rađa izvan braka - ukazuje Katarina Sedlecki.

Ona navodi podatak da su stope trudnoća među adolescentkinjama su u većini zemalja Zapadne Evrope znatno niže nego u Srbiji, ispod 20 promila, dok su više u Rumuniji, Bugarskoj i Ruskoj Federaciji - oko 60/1.000 devojaka uzrasta 15-19 godina.

Ona kaže da je to „veliki test" za porodicu, ali i šansa za uspostavljanje novih odnosa između roditelja i adolescentkinje. Posle početne neverice, najveći broj roditelja veoma brzo pruža podršku i pomaže svom detetu da prebrodi tu veliku krizu i nađe najbolje rešenje. Jer, najbolje je kada se u porodicama otvoreno razgovara o svim aspektima seksualnosti i kada se mlada osoba prihvata potpuno, uključujući i poštovanje njenih seksualnih i reproduktivnih prava i potreba, ističe naša sagovornica.

- Kada je reč o trudnoći nastaloj tokom adolescencije, srećnog i dobrog rešenja nema. Zdravlje devojke ugrožavaju i abortus i nastavak trudnoće i rađanje deteta. Materinstvo u maloletnom uzrastu nosi i svojevrsne rizike za psihosocijalni razvoj, kako devojke tako i njenog partnera, jer se obično prekida školovanje i značajno se umanjuju šanse za ostvarivanje životnih ciljeva u budućnosti. Osim toga, deca maloletnih majki sklonija su usporenom telesnom i psihosocijalnom razvoju i turbulencijama tokom odrastanja. Zbog toga je odluka veoma teška, i poželjno je da se u njeno donošenje, osim devojke i njenog partnera, uključe svi koji su u njihovom najbližem okruženju - kaže Sedlecki.

Ona napominje da stručnjaci u Republičkom centru za planiranje porodice Instituta mladima direktno pružaju i zdravstvene usluge, a svake godine centar poseti više od 10.000 mladih kojima je potrebna pomoć u toj sferi. Tokom poslednjih 12 godina, u tom Centru je razvijen model savetovališta za reproduktivno zdravlje mladih, koji je implementiran u oko 40 opština Srbije. Za rad u tim savetovalištima posebno je, kroz seminare i brojne priručnike, edukovan tim koji osigurava multidisciplinarni pristup očuvanju zdravlja mladih.

- Rešenje je u organizovanoj društvenoj akciji, odnosno stvaranju programa za očuvanje seksualnog i reproduktivnog zdravlja mladih na nacionalnom i lokalnom nivou. To podrazumeva akcije u okviru strategija Republike Srbije - Strategije za razvoj i zdravlje mladih, Strategije za mlade, Strategije za podsticanje rađanja, aktiviranje lokalne samouprave, obrazovnog i zdravstvenog sistema, ali i samih mladih ljudi - zaključuje Katarina Sedlecki.

Jasmina Tomašević

Savet zlata vredan

Mlada osoba u savetovalištu može da dobije stručnu pomoć, ne samo za probleme neposredno vezane za seksualnost, već i mnogo šire. Nažalost, opstanak tih savetovališta neizvestan je zbog novina u organizaciji i načinu finansiranja zdravstvenog sistema. Osmišljeni su i odgovarajući priručnici za nastavnike i saradnike osnovnih i srednjih škola, koji im nude potrebna znanja i veštine da među svojim učenicima sprovode obrazovanje za zaštitu reproduktivnog zdravlja mladih. Republički centar razvio je i poseban program takozvane vršnjačke edukacije, odnosno uključivanja obučenih mladih ljudi u prenošenje znanja svojim drugaricama i drugovima.

Novine u spoljašnjem vrednovanju rada škola

Putokaz ka unapređenju kvaliteta

Spoljašnje vrednovanje kvaliteta rada škola na osnovu standarda i indikatora kvaliteta rada ustanova u Srbiji trebalo bi da počne od školske 2013-2014. godine, a rezultati tog vrednovanja neće služiti za rangiranje škola već će biti smernica za unapređivanje rada svake pojedinačne ustanove. Podsetimo, standarde kvaliteta rada obrazovno vaspitnih ustanova usvojio je Nacionalni prosvetni savet 7. decembra prošle godine.

U narednom periodu predstoji izrada podzakonskih akata, zatim priručnika sa procedurama i normama za vrednovanje ostvarenosti standarda kvaliteta rada obrazovno-vaspitnih ustanova i upoznavanje škola sa standardima. Predviđena je i obuka svih prosvetnih savetnika, koji će biti spoljašnji evaluatori za korišćenje ovih standarda, obradu podataka, interpretaciju i izveštavanje.

- Suština standarda nije da se škole rangiraju, upoređuju ili da se etiketiraju kao dobre ili loše. Standardi su alati ili instrumenti u rukama prosvetnih savetnika, koji treba da „izmere" i procene kvalitet rada svake škole. Oni treba da ukažu na njene jake i slabe strane i da budu smernica za dalje unapređivanje kvaliteta, odnosno na ukažu školama na to šta je željeni kvalitet u njihovom radu. Takođe, treba da pruže objektivnu sliku kvaliteta rada škola na nivou celog obrazovnog sistema i na taj način da budu osnova za donošenje odluka u obrazovanju - objašnjava Jelena Najdanović Tomić, rukovodilac Centra za standarde u Zavodu za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja.

Dokument „Standardi kvaliteta rada obrazovno-vaspitnih ustanova" podeljen je u sedam oblasti, koje obuhvataju sve ključne aspekte rada škole. To su školski program i godišnji plan rada, nastava i učenje, obrazovna postignuća učenika, podrška učenicima, etos, organizacija rada škole i rukovođenje i resursi. U okviru svake od ovih oblasti su definisani standardi kao ostvareni ciljevi, a za svaki standard postoje pokazatelji kojima se oni proveravaju.

Standardi definisani u okviru oblasti **školski program i godišnji plan rada** podržavaju primenu propisa, zahtevaju usklađenost školskih dokumenata i vrednuju da li su planovi sačinjeni tako da zadovolje različite potrebe učenika.

Kada je reč o **nastavi i učenju**, standardi služe da bi se pratili postupci nastavnika i učenika, da se dobiju rezultati šta se dešavalo na času, o kvalitetu procesa i rezultatima učenja. Akcenat je na različitim tehnikama učenja, prilagođavanju nastave potrebama učenika i ocenjivanju u funkciji učenja.

Standardi kojima se „mere" **obrazovna postignuća učenika** služe za proveru ostvarenosti nivoa obrazovnih standarda na završnom, odnosno maturskom ispitu, kao i za proveravanje usklađenosti ocena sa rezultatima eksternog ispita. Vrednuje se i doprinos škole uspehu svih učenika.

Što se tiče **podrške učenicima**, procenjuje se da li je ta podrška planirana, organizovana, da li se sprovodi kontinuirano i da li je pružena deci iz osetljivih grupa I svoj deci kojoj je potrebna..

U okviru oblasti **etos** procenjuje se stepen demokratizacije i kvalitet odnosa svih učesnika u školi, sistem zaštite od nasilja, inkluzije i antidiskriminacije. Standardi koji se odnose na **organizaciju rada škole i rukovođenje** su važni jer vrednuju rad direktora i procenjuju sistem za praćenje i vrednovanje kvaliteta rada. Standardi u poslednjoj oblasti treba da pokažu da li su obezbeđeni ljudski i materijalno-tehnički **resursi** i da li se oni funkcionalno koriste.

- Uz svaki standard, odnosno indikator, postoji lista dokaza na osnovu kojih ćemo videti da je određeni standard ostvaren. Te dokaze obezbeđujemo kroz nekoliko izvora: pregledom dokumentacije (školski program, godišnji plan, razvojni plan, izveštaj o radu škole...), posmatranjem aktivnosti u školi, kao i kroz razgovore sa učenicima, nastavnicima, roditeljima i članovima školskog odbora. Ideja je da se ostvarenost svakog od ovih posebnih pokazatelja proverava kroz najmanje kroz dva izvora - ističe Najdanović-Tomić.

D. D.

Loše strane rangiranja

Neka istraživanja pokazuju da je rangiranje škola loše, jer se pokazalo da dobre škole u određenom periodu postaju još bolje, a lošije još gore. Škole koje imaju reputaciju dobrih dobijaju učenike iz povoljnijeg socijalno-ekonomskog okruženja, one su traženije, roditelji su više zainteresovani da ulažu u rad te škole, a suprotno je sa školama koje su proglašene kao loše. Rangiranje nije poželjno i zbog toga što su veoma različiti uslovi u kojima škole rade, kao i socioekonomsko okruženje u kojem žive deca i razvijenost lokalne zajednice kojoj ustanova pripada. Sve to, prema oceni Jelene Najdanović-Tomić, u velikoj meri utiče na uspešnost jedne škole i kvalitet njenog rada.

Istraživanje pokazuje da su uspeh i ponašanje na času najčešći razlozi zbog kojih nastavnici pohvaljuju i nagrađuju učenike

„Dobro“ i „u redu“ najčešće pohvale

Iako većina istraživanja pokazuje da su dobro osmišljena pohvala i priznanje za dete efikasniji u usmeravanju učenja od opomene, nastavnici u Srbiji nedovoljno podstiču učenike. Čak i kada to čine, njihove pohvale se svode na stereotipne izraze, koji nemaju većeg uticaja na đake. U našim školama preovlađuju usmene pohvale, a repertoar nagrada je vrlo oskudan, pokazuje istraživanje Nataše Lalić-Vučetić, sa Instituta za pedagoška istraživanja u Beogradu.

Uzorak je činilo 763 učenika petog i sedmog razreda iz tri beogradske osnovne škole kao i 169 nastavnika predmetne nastave, i to iz ove tri škole, kao i jedan broj nastavnika iz drugih osnovnih škola.

Kada je reč o vrstama podsticanja, istraživanje je pokazalo da nastavnici najčešće koriste na času verbalne znake, odnosno reči „dobro“ i „u redu“, koje predstavljaju potvrđan odgovor za učenikove aktivnosti ili ponašanje na času. Najučestalija nastavnikova rečenica je „lepo si to objasnio“ i to je „pametno“, što predstavlja pozitivan komentar korektnih učenikovog odgovora. Najmanje su prisutne rečenice kojima se naglašava nastavnikovo zapažanje o učenikovom napredovanju i trudu. Od neverbalnih znakova kao vrste podsticanja, najučestaliji su klimanje glavom i osmeh, ali ti znaci najčešće nisu praćeni odgovarajućim verbalnim sadržajem poruka.

> Đaci retko doživljavaju da budu nagrađeni za određene moralne postupke u školi

Razlozi nagrađivanja, pohvaljivanja i uopšte podsticanja su najčešće vezani za uspeh učenika i njihovo ponašanje na času. Zanimljivo je da učenici retko doživljavaju da su nagrađeni za određene moralne postupke u školi koji proističu iz humanosti, tolerancije i dobrog odnosa prema drugovima. Poslušnost je takođe visoko vrednovana od starne nastavnika i podsticana različitim vrstama nagrada, za razliku od samostalnosti i odgovornosti učenika.

Nastavnici neznatno pohvaljuju svoje učenike na časovima. Najzastupljenija je usmena pohvala, a dominantnije su pohvale koja predstavlja povratnu informaciju za odgovor ili ponašanje učenika nego pohvale koje podstiču samopouzdanje učenika i podstiču đaka na dalju aktivnost. Uglavnom su upućene pojedincima, retko celom odeljenju.

Čak polovina anketiranih nastavnika nagrađuje učenike za pokazano znanje, 37 odsto za aktivnosti na času, a samo 1,3 odsto disciplinu na času i za vreme odmora. S druge strane, 46 odsto učenika kaže da nastavnici nagrađuju pokazano znanje, 34 odsto navodi aktivnost na času, a 5,5 odsto disciplinu.

Nastavnici najčešće nagrađuju pojedinačne učenike, a znatno ređe celo odeljenje, ali podjednako pohvaljuju učenike oba pola. Čak 81 odsto nastavnika pohvaljuje podjednako učenike niskih postignuća kada pokažu dobre rezultate da bi ih podstakli, kao i učenike visokih postignuća. Oko 14 odsto nastavnika češće pohvaljuje đake niskih postignuća kada pokažu dobre rezultate.

Izlaz iz zatvorenog kruga

- Nastavnik treba da nastoji da, kad god je to moguće, razgovara sa učenicima o tome šta je u njihovom radu dobro, u čemu napreduju, šta je konstruktivno. Na taj način moguće je prevazići zatvoreni krug koji je često prisutan u komunikaciji nastavnika i učenika, a koji podrazumeva negativnu poruku nastavnika kao reakciju na negativno ponašanje učenika. A takva poruka povećava mogućnost ponovnog javljanja negativnog ponašanja - poručuje Lalić-Vučetić.

Prema mišljenu nastavnika, podsticajna sredstva najviše doprinose razvijanju samopouzdanja učenika (to smatra 30 odsto anketiranih prosvetara, razvijanju interesovanja (27 odsto), izgrađivanju navika za rad (24,5 odsto) i poboljšanju komunikacije između nastavnika i učenika (12 odsto).

Polovina anketiranih učenika smatra da nastavnici primenjuju pohvalu i nagradu povremeno. Učenici petog razreda opažaju da su pohvale i nagrade veoma česte, dok sedmaci kažu da se ova podsticajna sredstva veoma retko primenjuju. Učenici smatraju da nastavnici češće pohvaljuju đake pojedinačno, dok je pohvaljivanje odeljenja kao grupe zanemareno.

Kako objašnjava Nataša Lalić-Vučetić, primena podsticanja kao vaspitne mere može da ima važnu ulogu u usvajanju obrazovnih sadržaja i vaspitnih modela koji treba da omoguće napredovanje učenika. Ona ističe da podsticanje treba da bude obrazloženo i pravedno i da se primenjuje vodeći računa, ne samo o rezultatima rada i učenja, već i o zalaganju, inicijativi i ličnim osobinama učenika. Kako kaže, važan uslov za uspešnost primene podsticajnih sredstava jeste doslednost u njihovoj primeni. Nastavnici treba da obezbede da svi učenici, čak i oni koji često stvaraju probleme, dobiju neku vrstu podsticaja kada nešto dobro urade.

- Cilj pohvale i nagrade je podsticanje i razvijanje pozitivnih promena u ponašanju učenika. Važno je da se pohvaljuje i nagrađuje zasluženo i primereno veličini zasluge, jer neadekvatno i neobjektivno pohvaljivanje može imati štetne posledice. Ono zbunjuje učenika ili ga dovodi do neodgovarajuće procene ličnih postupaka i uspeha, a kod drugih đaka izaziva nezadovoljstvo, osećaj nepravde i nepravilno shvatanje određenih postupaka. Važno je voditi računa i o učestalosti svih oblika podsticanja. Stalno pohvaljivanje nema isti efekat kao povremeno i pravilno odmereno, jer se tako kvalitetnije i snažnije deluje na osećaj vrednosti, samopouzdanja i samopoštovanja - kaže Nataša Lalić-Vučetić.

V. Stamenić

Koliko su roditelji prisutni u životu škole

Slučajni poznanici ili partneri

„Roditelji protestovali zbog učiteljice“, „Protest roditelja zbog spajanja odeljenja“, „Protestovali roditelji i učenici Sportske gimnazije“, „Roditelji ne daju deci da idu u školu“ samo su neki od naslova koje smo prethodnih meseci imali priliku da pročitamo u dnevnoj štampi.

Iako bi se na prvi pogled moglo zaključiti da jedino ovakve situacije mogu da „nateraju“ roditelje da organizovano dolaze u školu, nastavnici tvrde da su to „pojedinačni“ sporovi i da dobro sarađuju sa najvećim brojem roditelja. S druge strane, roditelji svoju ulogu u školi najčešće svode na opravdavanje đačkih izostanaka. Da nešto ne štima na relaciji roditelji- škola potvrđuju i školska praksa i istraživanja.

- Roditelji i škola su pre slučajni poznanici nego partneri. Rezultati istraživanja potvrđuju da se roditelji ne osećaju kao strateški činilac u obrazovanju niti sebe vide kao nekoga ko donosi odluke. To što učestvuju u radu saveta roditelja, koji je savetodavno, a ne upravljačko telo i što imaju predstavnike u školskom odboru, deo je jedne socijalne igre, koja stvarno i ne želi da uključi roditelje u život škole. To je deo jednog postojećeg protokola, u kome se roditelji uglavnom pitaju oko manje bitnih stvari kao što su ruta ekskurzije ili gde će se ići na rekreativnu nastavu – kaže Dragica Pavlović-Babić, sa Instituta za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Roditelji, kako dodaje, ne donose relevantne odluke, niti ih neko ikad pita za stvari koje se tiču kvaliteta obrazovanja ii obrazovnih perspektiva njihove dece.

- Oni se osećaju dosta nemoćno između dva vrlo moćna partnera. S jedne strane su njihova deca, koja imaju moćno vršnjačko okruženje, „moćne“ kompjutere, pred kojima provode mnogo vremena, a roditeljski autoritet teško da može da parira takvim „autoritetima“. Ne znaju kako da im plasiraju svoje vrednosti, kako da ih, grubo rečeno, drže pod kontrolom, da budu sigurni kuda vode svoju decu. S druge strane, škola je takođe moćan partner. Roditelji u školu dolaze da bi im nastavnici rekli kakva su njihova deca, šta treba da rade sa njima, da bi im dali lekcije, a niko ih ne pita za mišljenje. Pitanje je i koliko su nastavnici pristupačni i otvoreni za saradnju – kaže Pavlović-Babić.

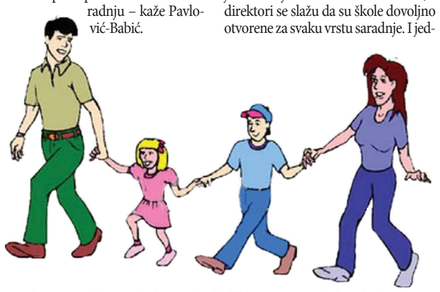

Uvođenje elektronskih dnevnika i komunikacija SMS porukama udaljuje roditelje od škole

Roditelji su, prema njenim rečima, spremni na saradnju, ali ne znaju kako da učestvuju u životu škole. Smatraju da će svoje dete najviše zaštiti i pomoći mu tako što neće ići u školu, jer mogu da „navuku“ mrzovoljnu nastavnika na njega. Misle da mogu da pomognu detetu da ne dobije lošu ocenu, ako mu opravdaju časove kada nije spremno da odgovara ili radi kontrolni, ili tako što će mu plaćati privatne časove, na kojima će naučiti ono što nije u školi.

S druge strane, nastavnici i direktori iz srednjih škola, koji su učestvovali u istraživanju, procenjuju da je participacija roditelja regulisana na dobar način.

- Nastavnici smatraju da su dovoljno obučeni i sposobni da komuniciraju i sarađuju na konstruktivan način, a direktori se slažu da su škole dovoljno otvorene za svaku vrstu saradnje. I jedni i drugi ne vide veliki prostor da se saradnja unapredi, niti su voljni da unaprede poziciju roditelja u sistemu odlučivanja. Ali, ni sama škola nema mnogo prilika za odlučivanje, jer je naš obrazovni sistem visoko centralizovan i najveći broj odluka se donosi na drugom nivou, od finansiranja, nastavnih planova i programa do kadrovskih pitanja – ukazuje Dragica Pavlović-Babić.

Bojan Vučković, direktor Trinaeste beogradske gimnazije, kaže da bi u toku školske godine trebalo bi da bude četiri roditeljska sastanka.

- U većini odeljenja je tako. Odziv roditelja je dobar, nešto je slabiji kod maturanata, ali postoji mnogo neformalnih kontakata roditelja i nastavnika. Samovrednovanje koje smo radili je pokazalo da su roditelji veoma zadovoljni komunikacijom sa školom. Naša psihološka služba je dosta aktivna, ali je dosta autonomna u okviru škole i sve što se priča unutar kancelarije je poslovna tajna. Uvođenje elektronskih dnevnika i komunikacija sms porukama definitivno udaljuje roditelje od škole. Mi to nemamo, tako da još uvek preovlađuju neposredni kontakti - kaže Vučković.

Ljiljana Đokić, direktora gimnazije „Sveti Sava“ tvrdi suprotno.

- Roditelje koji to žele svakodnevno sms porukama obaveštavamo o izostancima učenika i o ocenama na kraju nedelje. U početku smo strahovali da će to udaljiti roditelje od škole, ali se desilo suprotno. Čim dobiju informaciju da je dete „zabrljalo“ dolaze u školu. Saradnja zavisi od roditelja do roditelja, ali je uglavnom dobra. Kod nas postoji obaveza da roditelj pravda izostanke, ali se u pojedinim slučajevima dešavalo da pošaljemo pismo upozorenja roditeljima da dodu i opravdaju izostanke – ističe Đokićeva.

Vezane ruke

Po mišljenju Gorana Vilotijevića deo odgovornosti je i na Ministarstvu prosvete, koje mora da propiše jasne procedure i pravila ponašanja.

- Dešava se da ne možete da pokrenete vaspitno - disciplinski postupak protiv deteta, dok ono ne bude ispitano, a ono mora da bude ispitano u u prisustvu roditelja. Ako roditelj neće da dode, vama su vezane ruke - kaže Vilotijević.

Direktor OŠ „Banović Strahinja“ Goran Vilotijević kaže da su u prvom razredu učionice često tesne da prime sve zainteresovane roditelje, jer na roditeljske sastanke dolaze i majke i očevi. Sa uzrastom učenika opada zainteresovanost roditelja za rad škole i praćenje napredovanja učenika.

- U višim razredima neki roditelji dolaze samo kad se zaključuju ocene. Bilo je slučajeva da se na roditeljskom sastanku pojavi samo osam roditelja, pa zbog nedostatka kvoruma mora da se ponovi. Zainteresovanost roditelja u velikoj meri zavisi i od škole. Ako od škole napravite dosadnu instituciju koja se samo bavi nastavnim planovima i programima roditelji neće dolaziti. Ako deci ponudite zanimljive aktivnosti, onda će i njihovi roditelji biti zainteresovani da učestvuju u radu škole – ocenjuje Vilotijević.

V. Andrić

СРПСКА БАНКА а.д.
у традицији државе

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА

ђачка штедња

Ново
јединствено у Србији

- Штедња од рођења до пунолетства
- Уплате у динарима - штедња у еврима
- Јединствене штедне платне картице
- Степенаста каматна стопа - од 6 до 8,5 одсто - на сваке 3 године каматна стопа се повећава за 0,5 одсто
- Неограничен број уплата током трајања депозита
- Могућност подизања до 30 одсто депозита након годину дана орочења
- Уз штедњу за треће дете СРПСКА БАНКА а.д. поклања депозит
- Електронско обавештавање о променама на штедном рачуну
- Родитељ - старатељ отвара рачун - динарску уплату може вршити и друго лице, било кад и било где

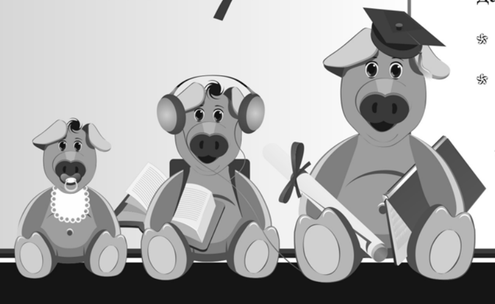

www.srpskabanka.rs

УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Наставни планови Учитељског факултета усклађени са болоњским процесом

Студије у изузетном амбијенту

Учитељски факултет (који се налази у строгом центру града) школује учитеље - на Смеру за учитеље и васпитаче - на Смеру за образовање васпитача у предшколским установама. На Факултету су акредитовани програми основних, мастер и докторских студија. Школовање траје VIII + II семестара по новим студијским програмима којима се обезбеђују теоријска и практична знања неопходна за обављање учитељског и васпитачког позива. Током студија, студенти стичу професионалне компетенције у области планирања, организовања, реализовања и вредновања образовног и васпитног процеса, као и у области комуникације, решавања проблема у разреду и разумевања потреба деце. Велика пажња се поклања професионалној пракси, односно боравку и раду у основним школама током студирања.

Наставни планови Факултета усклађени су са болоњским процесом и Законом о високом образовању тако да студенти на оба смера већ сада знају читав процес свог образовања. Планови, помоћу одређених модула, пружају могућност за блага усмерења током студија.

За младе људе који се школују да раде са децом веома је важан и амбијент у којем стичу своја стручна знања и компетенције. Зато се на Учитељском факултету пуно улаже у опрему простора, учионица и кабинета.

Студентима стоје на располагању изузетно добро опремљена библиотека, читаоница, клуб - интернет, компјутерска лабораторија и студентски клуб.

На Факултету раде Хор и Студентско позориште.

Факултет има своја одељења у Вршцу и Новом Пазару.

Факултет прима по сто четрдесет студената на Смеру за учитеље и Смеру за образовање васпитача у предшколским установама - у Београду; по осамдесет студената на Смеру за учитеље - у одељењима у Вршцу и Новом Пазару.

Сви кандидати који конкуришу за упис полажу проверу говорних, музичких и физичких способности (која је елиминаторног карактера) и пријемни испит/тестове из српског језика и књижевности и опште културе.

За кандидате за упис на оба смера организована је припремна настава из свих потребних области за пријемни испит.

Ближа обавештења на сајту Факултета.

Краљице Наталије 43 Тел.: 011/3615-225 www.uf.bg.ac.rs E-mail: dekanat@uf.bg.ac.rs

OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE 2011/2012.

Univerzitet Singidunum

POSLOVNI FAKULTET

Studijski program
Poslovna ekonomija
- Finansije i bankarstvo
- Računovodstvo i revizija
- Osiguranje
- Poslovna informatika
- Brendiranje i dizajn

Studijski program
Marketing i trgovina

Ul. Danijelova 32, 11000 Beograd, Srbija
Telefon: 011/3094 094, 3093 206, 3093 207

ZAJEDNO DO USPEHA!
Pretprijave za upis su u toku!

UNIVERZITET SINGIDUNUM & UNIVERZITET LINKOLN

Američke studije u Srbiji
Zajedničke osnovne BBA studije na engleskom jeziku
- Menadžment

Ul. Danijelova 32, 11000 Beograd, Srbija
Telefon: 011/3093 289, 3093 229

FAKULTET ZA TURISTIČKI I HOTELIJERSKI MENADŽMENT

Studijski program
Turistički i hotelijerski menadžment
- Turizam
- Hotelijerstvo
- Gastronomija

Ul. Danijelova 32, 11000 Beograd, Srbija
Telefon: 011/3094 094, 3093 206, 3093 207

PRIVATNI AKREDITOVANI UNIVERZITET SINGIDUNUM

FAKULTET ZA INFORMATIKU I RAČUNARSTVO

Studijski program
Informatika i računarstvo

Bul. Zorana Đinđića 44, Novi Beograd, Srbija
Telefon: 011/31 21 349; 31 21 563

FAKULTET ZA MENADŽMENT

Studijski program
Inženjerski menadžment

Bul. Zorana Đinđića 44, Novi Beograd, Srbija
Telefon: 011/31 21 349; 31 21 563

Ul. Danijelova 32, 11000 Beograd, Srbija; Telefon: 011/3094 094, 3093 206, 3093 207; Fax: 011/3093 294; E-mail: office@singidunum.ac.rs
www.singidunum.ac.rs